

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут «Українська інженерно-педагогічна академія»
Кафедра педагогіки, методики та менеджменту освіти

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

бакалавра

на тему

«Розвиток читацького інтересу молодших школярів у позаурочній
діяльності»

(тема кваліфікаційної роботи)

Виконав: студент 3 курсу, групи ЗМП-ОПН 22
спеціальності: 011 Освітні, педагогічні науки

(код і найменування спеціальності)

_____ / Лідія ШМАРОВОЗ
(підпис) (ім'я та прізвище)

Керівник _____ / Лариса БАКУМЕНКО
(підпис) (ім'я та прізвище)

Рецензент _____ / Павло ВАСЮЧЕНКО
(підпис) (ім'я та прізвище)

«До захисту допущено»

В.о.завідувач кафедри _____ / Наталія БРЮХАНОВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Нормоконтроль _____ / Наталія БОЖКО
(підпис) (ім'я та прізвище)

Секретар ЕК _____ / Ольга ЛИТВИН
(підпис) (ім'я та прізвище)

Харків – 2025 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Навчально-науковий інститут «Українська інженерно-педагогічна академія»
Кафедра педагогіки, методики та менеджменту освіти
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки
Освітньо-професійна програма «Освітні, педагогічні науки»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Наталія БРЮХАНОВА
(підпис, ініціали, прізвище)

“28” квітня 2025 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

здобувача Шмаровоз Лідії Олександрівни

1. Тема: «Розвиток читацького інтересу молодших школярів у позаурочній діяльності»

затверджена наказом по університету № 4801-5/923 від 10.04.2025 р.

2. Термін здачі закінченої роботи «11» червня 2025 р.

3. Вихідні дані до роботи/проєкту: об'єкт дослідження: позаурочна діяльність молодших школярів як освітній простір для формування та розвитку читацького інтересу. Предмет дослідження: Педагогічні умови і методики використання позаурочної діяльності для розвитку читацького інтересу дітей молодшого шкільного віку. Мета дослідження: Теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність організації позаурочної діяльності як засобу розвитку читацького інтересу у молодших школярів. Завдання дослідження: Проаналізувати науково-теоретичні джерела щодо сутності читацького інтересу та його розвитку в молодшому шкільному віці. Розкрити роль і значення позаурочної діяльності у формуванні читацької мотивації молодших школярів. Розробити програму позаурочної діяльності «Юні читачі» для стимулювання читацького інтересу. Провести експериментальне дослідження з апробації розробленої програми у позаурочній роботі з молодшими школярами.

4. Зміст роботи/проєкту (перелік питань, які належить розробити):

розробити програму позаурочної діяльності «Юні читачі» для стимулювання читацького інтересу.

5. Перелік графічного матеріалу (презентаційний матеріал):

презентація доповіді за результатами дослідження з використанням комп'ютерної презентаційної програми Power point

б. Дата видачі завдання «28» квітня 2025 р.

Керівник

_____ Лариса БАКУМЕНКО
(підпис) (ім'я, прізвище)

Завдання прийняв до виконання

_____ Лідія ШМАРОВОЗ
(підпис) (ім'я, прізвище)

**КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН-ГРАФІК
виконання кваліфікаційної роботи**

№ з/п	Назва етапів роботи та питань, які мають бути розроблені відповідно до завдання	Термін виконання	Позначки керівника про виконання завдань
1	Проаналізувати науково-теоретичні джерела щодо сутності читацького інтересу та його розвитку в молодшому шкільному віці.	12.05.2025	виконано
2	Розкрити роль і значення позаурочної діяльності у формуванні читацької мотивації молодших школярів	29.05.2025	виконано
3	Розробити програму позаурочної діяльності «Юні читачі» для стимулювання читацького інтересу. Провести експериментальне дослідження з апробації розробленої програми у позаурочній роботі з молодшими школярами	05.06.2025	виконано

Студент

_____ Лідія ШМАРОВОЗ
(підпис) (ім'я, прізвище)

Нормоконтроль

_____ Наталія БОЖКО
(підпис) (ім'я, прізвище)

РЕФЕРАТ

Робота містить: 75 с., 18 рис., 5 табл., 69 джерел.

Об'єкт дослідження: позаурочна діяльність молодших школярів як освітній простір для формування та розвитку читацького інтересу.

Предмет дослідження: педагогічні умови і методики використання позаурочної діяльності для розвитку читацького інтересу дітей молодшого шкільного віку.

Мета дослідження: Теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність організації позаурочної діяльності як засобу розвитку читацького інтересу у молодших школярів.

У даній роботі розглядається проблема формування та розвитку читацького інтересу молодших школярів у процесі позаурочної діяльності. Зазначено, що молодший шкільний вік є сприятливим періодом для виховання стійкого інтересу до читання, що має важливе значення для загального інтелектуального та емоційного розвитку дитини. Аналізуються ефективні форми та методи організації позаурочних заходів (літературні гуртки, читацькі конференції, театралізовані вистави, бібліотечні уроки тощо), які сприяють активізації читацької активності учнів. Також акцентується увага на ролі вчителя та батьків у підтримці мотивації до читання. Робота містить практичні рекомендації щодо організації змістовної позаурочної діяльності з метою розвитку читацької культури молодших школярів.

Ключові слова: читання, читацький інтерес, молодші школярі, позаурочна діяльність, мотивація до читання, літературний розвиок, форми позаурочної роботи, виховання читацької культури.

ABSTRACT

Work contains: 75 pg., 18 fig., 5 tabl., 69 sources.

Object of research: extracurricular activities of younger schoolchildren as an educational space for the formation and development of reading interest.

Subject of research: pedagogical conditions and methods of using extracurricular activities to develop reading interest in children of primary school age.

Purpose of research: To theoretically substantiate and experimentally verify the effectiveness of organizing extracurricular activities as a means of developing reading interest in younger schoolchildren.

This work considers the problem of forming and developing reading interest in younger schoolchildren in the process of extracurricular activities. It is noted that primary school age is a favorable period for fostering a stable interest in reading, which is important for the general intellectual and emotional development of the child. Effective forms and methods of organizing extracurricular activities (literary circles, reading conferences, theatrical performances, library lessons, etc.) are analyzed, which contribute to the activation of students' reading activity. Attention is also focused on the role of teachers and parents in supporting motivation to read. The work contains practical recommendations for organizing meaningful extracurricular activities to develop the reading culture of younger schoolchildren.

Keywords: reading, reading interest, younger schoolchildren, extracurricular activities, motivation for reading, literary development, forms of extracurricular activities, education of reading culture.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ЧИТАЦЬКОГО ІНТЕРЕСУ В МОЛОДШОМУ ШКІЛЬНОМУ ВІЦІ	11
1.1. Сутність поняття «читацький інтерес» як психолого-педагогічна категорія	11
1.2. Особливості розвитку читацького інтересу в молодшому шкільному віці	15
1.3. Значення позаурочної діяльності у формуванні читацького інтересу ...	19
Висновки до розділу 1	26
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗАУРОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З МЕТОЮ РОЗВИТКУ ЧИТАЦЬКОГО ІНТЕРЕСУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	28
2.1. Педагогічні умови ефективного формування читацького інтересу	28
2.2. Розробка та апробація програми позаурочної діяльності «Юні читачі».....	29
2.3. Експериментальна перевірка методики організації позаурочної діяльності з метою розвитку читацького інтересу молодших школярів ...	36
Висновки до розділу 2.....	50
ВИСНОВКИ.....	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	54
ДОДАТКИ	62

ВСТУП

Неможливо переоцінити ту величезну роль, яку відіграє книга у духовному розвитку людини. Особливо велике її значення у період інтенсивного становлення особистості – у дитячі роки. Книга, прочитана в дитинстві, нерідко залишає незабутній слід у душі, запам'ятовується на все життя. Ні для кого не секрет, що читання завжди розглядалося як засіб вчення та навчання та як засіб виховання в людині людини [42].

Різним аспектам вивчення читацьких інтересів дітей присвячені праці О.В. Квятковського, Є.П. Крупник, В.А. Левіна, Н.Г. Морозова, Ю.В. Шарова. Сутнісні характеристики процесу становлення читацьких інтересів досліджували М.М. Бахтін, Г.І. Богін, Л.Г. Жабицька, О.Б. Коман, З.М. Новлянська, Ю.У. Фохт-Бабушкін.

Вирішення проблеми читацьких інтересів молодших школярів є актуальною для багатьох регіонів України і знаходить своє відображення у працях дослідників за початковою освітою (В.Г. Горецький, О.В. Джежелей, Л.Ф. Кліманова, Т.С. Піче-Оол, З.І. Романовська, Н.М. Світловська).

Л.П. Братухіна стверджує, що читацький інтерес - це спрямований інтерес, що виявляється в активному відношенні читача до людського досвіду, укладеного в книгах, і до своєї здатності самостійно добувати цей досвід із книг. При цьому обов'язкове прояв читачем розумової та емоційної активності, щоб цілеспрямовано орієнтуватися в книжковому оточенні, у книзі, як інструменті для читання, у тексті, як основному компоненті книги, що зберігає і передає читачеві цей досвід [46].

Цілеспрямовано працювати з книгами дитина починає у початковій школі. Саме на цьому етапі важливо залучити дитину до читання, розвивати її читацький інтерес. Але інтерес із боку учнів змінюється. Він не зникає зовсім, але трансформується за зміною способів отримання інформації.

Це явище має пояснення, і першому місці, безсумнівно, розвиток нових технологій і оволодіння ними. Дитина, на відміну дорослого, володіє цими

новими способами добування знань недостатньо, тоді як книга, на жаль, відходить другого плану. Як наслідок, утворюється якийсь "провал" і зниження інтересу через обмежену можливість знайти що-небудь, що цікавить в даний момент [6].

Серед інших причин падіння читацького інтересу багато авторів називають такі:

- недостатня увага до читацьких уподобань та інтересів учнів,
- спрямованість процесу вивчення художнього твору на його пізнавально-дидактичну функцію,
- слабкий облік вікових особливостей та життєвого досвіду молодших школярів [52].

Таким чином, розвивати інтерес до читання як стійку потребу треба з молодшого шкільного віку, оскільки саме в цей період закладаються основні вміння читачів і навички. Тільки з огляду на ступінь начитаності учня, його читацькі уподобання, дійсні літературні нахили можна педагогічно вміло формувати культуру читання школярів. Читацькі інтереси багато чому визначають особистість людини, тому процес формування в школярів ми розглядаємо як педагогічну, психологічну, методичну, а й як соціальну проблему.

Суспільство живе та розвивається так, як воно навчається, а навчається так, як читає. Читачів саме паперових носіїв інформації стає менше, що призводить до системної кризи. Понад двадцять років тому було запропоновано норми зі швидкістю читання для учнів з першого по десятий клас. Випускник школи мав читати 330 слів за хвилину. Якість читання у своїй не обумовлювалося. Нині старшокласники читають зі швидкістю 160-180 слів за хвилину. Коефіцієнт засвоєння (міра якості засвоєння тексту) вбирається у 30%. Парадокс, але продуктивність читання останні 20 років різко знизилася. Якщо раніше було 48% непродуктивних читачів, то зараз ця цифра зросла значно, майже до 67%, і це не може не насторожувати [5].

Результати міжнародного дослідження PIRLS у 2011 році показали, що до групи лідерів увійшли Гонконг, Фінляндія та Сінгапур. Порівняння результатів учнів цих країн не виявило значних відмінностей між ними. Але що говорять експерти: аналіз виконання окремих завдань міжнародного тесту виявив деякі труднощі, з якими зіткнулися українські учні. Зокрема, він показав, що відсутність звички звертатися до тексту щоразу, коли треба уточнити будь-яку інформацію, призводить до двох типових проблем: по-перше, вони погано розрізняють інформацію, повідомлену в тексті, та інформацію, якою володіють на основі свого особистого досвіду, а по-друге, вони обмежуються приблизним, неточним розумінням тексту. Якщо питання вимагає розгорнутої відповіді, українські школярі відчувають труднощі, пов'язані з процесом письмового вираження думок. Дитячий досвід запису думок (нехай навіть сама думка вже сформульована усно) не надто великий. Фахівці мають бути стурбовані проблемами письмового спілкування, коли дитина 10 років розуміє прочитане, але не може у викладі власних думок [53].

Вимоги до читацької грамотності у суспільстві постійно зростають. У зв'язку із цим не варто зупинятися на досягнутих результатах.

Результати аналізу сучасної ситуації в Україні показують, що проблема формування читацьких інтересів у молодших школярів залишається невирішеною повною мірою, як і теоретичному, і методичному плані. [52]

Недостатня розробленість проблеми, розвитку читацького інтересу, її велику практичну значимість визначили актуальність теми даного дослідження.

Об'єкт дослідження: позаурочна діяльність молодших школярів як освітній простір для формування та розвитку читацького інтересу.

Предмет дослідження: педагогічні умови і методики використання позаурочної діяльності для розвитку читацького інтересу дітей молодшого шкільного віку.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність організації позаурочної діяльності як засобу розвитку читацького інтересу у молодших школярів.

Відповідно до метою дослідження було поставлено такі завдання:

1. Проаналізувати науково-теоретичні джерела щодо сутності читацького інтересу та його розвитку в молодшому шкільному віці.
2. Розкрити роль і значення позаурочної діяльності у формуванні читацької мотивації молодших школярів.
3. Розробити програму позаурочної діяльності «Юні читачі» для стимулювання читацького інтересу.
4. Провести експериментальне дослідження з апробації розробленої програми у позаурочній роботі з молодшими школярами.

Гіпотеза дослідження: ми припускаємо, що розвитку читацьких інтересів молодших школярів сприятиме така організація позаурочної діяльності, за якої:

- враховуються індивідуальні інтереси та творчі можливості учнів початкової школи;
- розширюється коло читання молодших школярів;
- систематично використовуються у навчально-виховному процесі різні роботи позаурочної діяльності.

Для вирішення висунутих завдань будуть використані такі методи дослідження: теоретичні: аналіз та узагальнення науково-методичної літератури з проблеми дослідження та емпіричні: анкетування, експеримент, спостереження.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ЧИТАЦЬКОГО ІНТЕРЕСУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПОЗАУРОЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Сутність поняття «читацький інтерес» як психолого-педагогічна категорія

Термін «інтерес» у перекладі з латинської означає «мати значення» [2].

Є.В. Швакіна зазначає, що наявність читацьких інтересів – це не просто активна пізнавальна спрямованість дітей на книгу як об'єкт, який викликає у них позитивні емоції та бажання з ним діяти: розглядати його, гортати, читати, але також вибірковість та захопленість [51].

Читацькі інтереси - це наступний ступінь читацької зрілості, ступінь значно серйозніший, який обов'язково передбачає і наявність у читача стійкого інтересу до книг, але з нього прямо не випливає, - вважає О.І. Бушнина. Адже читацькі інтереси - це обов'язково виборчі інтереси, спрямовані не на книги взагалі, а на книги певного роду, які читач виділяє з усіх інших книг і віддає перевагу іншим книгам, тому що відчуває в них особистісну потребу, вважає їх більш підходящими для себе - для поповнення своїх знань і досвіду [9].

Василь Олександрович Сухомлинський писав про те, що «якщо в початковій школі діти мало читали, вони складали структуру малодіяльного мозку». З цієї причини основне завдання вчителя – формування сталого інтересу до читання [22].

Молодший шкільний вік-етап розвитку дитини, що відповідає періоду навчання у початковій школі. Хронологічні межі цього віку різні, але умовно визначені в інтервалі від 6-7 до 10-11 років, їхнє уточнення залежить від офіційно прийнятих термінів початкового навчання.

Молодший шкільний вік – якісно своєрідний етап розвитку дитини. Розвиток вищих психічних функцій та особистості в цілому відбувається в

рамках провідної на даному етапі діяльності (навчальної - згідно з періодизацією Д.Б. Ельконіна), що змінює в цій якості ігрову діяльність, яка виступала як провідна у дошкільному віці [27].

Включення дитини до навчальної діяльності знаменує початок перебудови всіх психічних процесів та функцій. Молодший шкільний вік – вік досить помітного формування особистості. Для нього характерні нові відносини з дорослими та однолітками, включення в цілу систему колективів, включення до нового виду діяльності – вчення, яке висуває низку серйозних вимог до учня. Все це вирішальним чином позначається на формуванні та закріпленні нової системи відносин до людей, колективу, до вчення та пов'язаних з ними обов'язків, формує характер, волю, розширює коло інтересів, розвиває здібності.

Л.С. Виготський зазначає, що у молодшому шкільному віці закладається фундамент моральної поведінки, відбувається засвоєння моральних і правил поведінки, починає формуватися загальна спрямованість особистості. Характер молодших школярів вирізняється деякими особливостями. Насамперед, вони імпульсивні – схильні негайно діяти під впливом безпосередніх імпульсів, спонукань, не подумавши і зваживши всіх обставин, з випадкових причин. Причина – потреба в активній зовнішній розрядці за вікової слабкості вольової регуляції поведінки [48].

Віковою особливістю є і загальна недостатність волі: молодший школяр ще не володіє великим досвідом за намічену мету, подолання труднощів і перешкод про що пише в своїй статті А.Т. Дитина звикла до того, що всі його бажання і вимоги задовольнялися, він ні в чому не бачив відмови.

Особливостями формування читацького інтересу в початковій школі служать також такі риси, як інтерес до всього нового (об'єктам, людям, подіям), цікавість, допитливість, через які може і повинен здійснюватися розвиток читацького інтересу. співвідносити себе з героями книг, порівнювати себе з ними, відокремлювати себе від них вчитися відрізняти погане від хорошого і в такий спосіб виховувати в собі особистість.

Роль сім'ї у формуванні ставлення до книги, читання також дуже велика. Якщо читання входить у спосіб життя дорослих членів сім'ї, дитина це вловлює і вбирає. інтересів іноді кількох поколінь, багато в чому визначає як ставлення до книжки, а й коло читання дитини і підлітка.

Твердження про "кризу дитячих читачів". змінюються практично всі характеристики дитячого читання: статус читання, його тривалість (час читання на дозвіллі), характер, спосіб роботи з друкованим текстом, коло читання дітей та підлітків, мотиви та стимули читання, потрібні твори та ін [45].

Специфіка дитячої читацької групи полягає саме в тому, що книга потрібна їм «тут і тепер», діти не можуть, як дорослі, відкласти на майбутнє свої нереалізовані потреби, вони просто перемикаються на інші засоби комунікації та способи проведення дозвілля, такі як мультсеріали, кінотеатри, кафе, ігрові зони.

Проблема інтересу було вперше порушено у роботах Я.А. Коменського у XVII столітті. Коменський прагнув розвивати читацькі здібності та інтереси учнів, "запалювати спрагу знань і палку старанність до навчання, навіщо треба поєднувати приємне з корисним, заохочувати дитячу допитливість" [16].

У цьому стані читачеві не доводиться постійно напружувати волю, щоб зосередитись. Навпаки, його важко відволікти, настільки велике бажання продовжувати читання.

Більшість вітчизняних та зарубіжних вчених стверджує, що саме інтерес лежить в основі творчості, розвитку інтелекту, уваги, пам'яті, пізнання. У 70-80 роках 20 століття нашої країні у межах бібліотечної психології було проведено під керівництвом Б.Г. Умнова серія наукових досліджень, присвячених феномену «читальницький інтерес» [54]. Висновки фахівців тих років зберегли своє значення і для наших днів, як у теоретичному, так і практичному відношенні.

У структурі читацького інтересу було виділено аспект зацікавленості як особливий концентрації мимовільної уваги з позитивним тоном читання і

характеризується оптимальним рівнем процесів сприйняття, мислення, уяви, запам'ятовування.

До якісних характеристик читацького інтересу віднесено стійкість, глибина, вибірковість.

Стійкість визначається залежно від цього, чим викликаний інтерес. Якщо він викликаний зовнішніми стимулами (ситуативний інтерес), він здатний згасати зі зміною ситуації. Якщо ж він є наслідком домінуючої духовної чи пізнавальної потреби людини (особистісний інтерес), то стійкість її значно вища.

Не менш важливою рисою читацького інтересу є його глибина. У ній стійкість узгоджується з активністю. Між глибиною та широтою читацького інтересу може виникнути відома суперечність. Зосередженість духовних сил людини на одній галузі знань позбавляє його різноманіття інтересів.

Вибірковість читацького інтересу диференціюється за видами літератури. У вибірковості розрізняють художню та науково-пізнавальну спрямованість. У художній літературі бібліотекарі емпірично виділяють любителів фантастики, пригод, детективів, казок тощо. [30].

Беляєва Н.А. та Архіпов А.Д. вважають показником читацького інтересу регулятивні процеси: зосередженість, увага, мала відволікання, прагнення подолати труднощі, спробувати різні ходи досягнення мети. Таким чином, інтерес до читання та читацький інтерес, будучи різновидом інтересу взагалі, є суттєвою якістю особистості, спрямованою на оволодіння знаннями та способами пізнавальної діяльності. Головним у пізнавальному інтересі є переробка знань, пов'язана з активними пошуками суттєвих зв'язків та відносин у вивчених явищах [1].

Наявність позитивної динаміки за всіма чотирма критеріями буде - Високий рівень розвитку читацького інтересу, середній рівень буде якщо клас має два критерії і низький.

Твердження Світловської Н.М. про те, що однією з умов розвитку читацьких інтересів у молодших школярів є створення ситуації, при якій читач

вперше переживе яскравий стан зацікавленості читанням, а потім шляхом підбору книг, з урахуванням інтересів, що склалися, може відтворювати зацікавленість новими книгами, сприяючи її підтримці, закріпленню, переходу в стійку рису.

Отже, у визначенні читацького інтересу виходимо з думки Є.В. Швакіной у тому, що читацький інтерес - це наявність у читача стійкого інтересу до книжок, які читач виділяє і віддає перевагу іншим книгам, оскільки відчуває у яких особистісну потреба, вважає їх більш підходящими собі - поповнення своїх знань і досвіду.

Аналіз вивченої літератури підтвердив, що читацький інтерес є явищем, що формується і розвивається. За спеціально створених умов його можливо і навіть необхідно формувати у молодшому шкільному віці. При цьому він може стати достатньо стійким і дієвим.

1.2. Особливості розвитку читацького інтересу в молодшому шкільному віці

Створення умов у позаурочній діяльності, що впливають на розвиток читацького інтересу молодших школярів є одним з важливих факторів молодшого шкільного віку. Це активність дітей, що виявляється поза уроками, зумовлена в основному їх інтересами і потребами, що забезпечує розвиток, виховання та соціалізацію молодшого школяра [31].

В кожному освітньому закладі існує своя специфіка організації позаурочної діяльності, яка визначається особливостями територіального розташування, можливостями матеріально-технічної бази закладу освіти, запитами учнів та їх батьків. введенні в дію державного освітнього стандарту початкової загальної освіти", освітній процес розуміється не тільки як процес засвоєння учнями системи знань, умінь і компетенцій, але і як процес розвитку особистості дитини, прийняття ним духовно-моральних, соціальних

цінностей. Розв'язання завдань виховання та соціалізації школярів, їх всебічного розвитку найбільше в рамках.

Л.П.Братухіна дає наступне визначення поняття "позаурочна діяльність" - це, з одного боку, педагогічна система, що володіє цілісними властивостями і закономірностями функціонування, а з іншого - невід'ємна частина системи освіти.

Під позакласною роботою Надулішняк О.М. розуміє необов'язкові систематичні заняття з викладачем у позаурочний час [56].

Уроки і позаурочна діяльність пов'язані між собою.

В основі організації позаурочної діяльності лежить низка педагогічних принципів (інакше їх називають принципами виховання). Всі вони тісно взаємопов'язані між собою і представляють цілий комплекс.

В.І.Андрєєв пише, що "педагогічний принцип - це одна з педагогічних категорій, що являє собою основне нормативне становище, яке базується на пізнаній педагогічній закономірності і характеризує найбільш загальну стратегію вирішення певного класу педагогічних завдань (проблем), служить одночасно системоутворюючим фактором для розвитку педагогічної теорії та критерієм безперервного удосконалення"

У педагогіці прийнято виділяти кілька принципів, у яких базується позаурочна виховна діяльність.

Принцип цілеспрямованості. Сутність його вимог полягає в тому, що зміст позаурочної діяльності повинен бути підпорядкований рішенням загальної мети виховання – формуванню всебічно розвиненої особистості. про різні сторони дійсності.

Не менш важливим, на думку автора, при організації позаурочної діяльності є принцип суспільної спрямованості, який передбачає, що зміст роботи матиме суспільно-значущий характер, відповідатиме актуальними завданнями соціального розвитку, матиме взаємозв'язок з іншими видами діяльності.

Важливою вимогою до організації позаурочної діяльності є орієнтація на цінності та ціннісні стосунки. дитини весь світ набуває певної значущості.

Одним із фундаментальних принципів організації позаурочної діяльності є принцип виховання особистості у колективі, через колектив та передбачає оптимальне поєднання колективних, групових та індивідуальних форм організації виховної роботи. Індивід стає особистістю завдяки спілкуванню та пов'язаному з ним відокремленню. Позаурочна діяльність відповідно до цього принципу має бути спрямована на організацію спільної діяльності дітей для досягнення суспільно значущих цілей, при цьому не виключаючи індивідуальної роботи соціального педагога з окремими хлопцями, а отже, і безпосереднього впливу вчителя на учня.

Крім того, важливим для організації позаурочної діяльності є також принцип наступності, послідовності та систематичності, який спрямований на закріплення раніше засвоєних умінь, навичок, особистісних якостей, їх послідовний розвиток та вдосконалення. [43]

К.Д. Ушинський писав: «Тільки система, звичайно, розумна, що виходить із самої сутності роботи, дає нам повну владу над нашими знаннями» [54,] Головне в тому, щоб у всій роботі дотримувалася певна спадкоємність, поступове ускладнення видів діяльності, щоб позакласні заняття, залишаючись доступними для вчених. та навичок практичної діяльності.

Не менш важливим принципом організації позаурочної діяльності є принцип єдності вимог та поваги до особистості вихованця. мого педагогічного досвіду, я б відповів, що якнайбільше вимоги до людини і якнайбільше поваги до неї» [43].

Практична реалізація принципу поваги до особистості у поєднанні з розумною вимогливістю тісно пов'язана з принципом опори на позитивне в людині. удосконаленню, якщо успіхи у розвитку школяра помічають і відзначають оточуючі люди: батьки, вчителі, колектив однолітків.

Одним із основних принципів є принцип добровільності. Важливо враховувати бажання школярів під час організації позакласної роботи.

Принцип розвитку ініціативи, самодіяльності, винахідництва, дитячої технічної та художньої творчості вимагає, щоб у ході виховної роботи повною мірою враховувалися побажання самих школярів, їх ініціативні пропозиції та дії, щоби кожен ученик у ході проведення позакласних заходів виконував певний вид діяльності.

Важливою вимогою до позаурочної діяльності є врахування вікових, статевих та індивідуальних особливостей учасників цієї діяльності передбачає, насамперед, відбір змісту діяльності відповідно до віку, сил та можливостей учнів. Толстой, К.Д. Ушинський та інших. Більше того, деякі з них розробляли педагогічну теорію, виходячи з ідеї природовідповідності виховання, тобто обліку природних особливостей вікового розвитку, хоча ця ідея і інтерпретувалася ними по-різному. природі людини, а саме: вродженого людини прагнення до знання, до праці, здатності до багатостороннього розвитку і т.д. Деяко інакше трактували це питання Ж.Ж. найкращі якості дітей. Проте всі вони сходилися в одному, що потрібно прискіпливо вивчати особистість дитини, знати її особливості та спиратися на них у процесі виховання.

До принципів організації позакласної виховної роботи слід віднести принцип оптимізації, постійного приведення методів та прийомів інтелектуальної, трудової, будь-якої іншої діяльності у відповідність із цілями позаурочної діяльності, змістом та реальною психологічною ситуацією.

Одним із принципів організації позакласної виховної діяльності школярів є принцип мотивованості. О.М. Леонтьєв писав: "Треба готувати ґрунт для того, щоб внесені у свідомість людини ідеї набували йому суб'єктивного особистісного сенсу". У діяльності дитини повинен бути мотив, що спонукає до виконання того чи іншого доручення, до відвідування якогось гуртка, секції. І якщо цього мотиву немає, то й бажання дитини щось робити теж зникає. Мотивом може стати будь-яка проблема: власна, колективна, громадська зацікавленість у чомусь тощо [23].

Різноманітні форми позаурочної діяльності у яких реалізовані вищезазначені принципи та вимоги позитивно впливатимуть на розвиток читацьких інтересів молодших школярів.

1.3. Значення позаурочної діяльності у формуванні читацького інтересу

Показати дитині картину світу у всьому її розмаїтті, увявити йому об'єкти та ситуації для оцінки та вибору; допомогти йому поки що емоційно, інтуїтивно побачити гідну мету і потягтися до неї - ось що може зробити дитяча література та дитяча книга, на думку О.Ю. Богданової та В.Г. Маранцман. Ось тому в ній як наукові, пізнавальні, так і художні, естетичні функції обов'язково реалізуються, якщо ця література по-справжньому хороша.

Автори зазначають, що позаурочна діяльність з розвитку читацького інтересу – це робота, організована після уроків з метою розвитку інтересу до читання, розширення читацького кругозору, літературної освіти та розвитку учнів. Вона надає нам величезні можливості для того, щоб зацікавити учнів читанням, зробити його насамперед коханим, але, на жаль, останнім часом позакласний захід – це готовий сценарій, відточений настільки, що вже навіть не хочеться бути присутнім на репетиціях. В основі підготовки та проведення позакласних занять мають бути взаємний інтерес та захопленість педагога та учнів. Ніхто не буде сперечатися, що ентузіазм заразливий. І що більше його в педагога, то більше шансів захопити учнів [7].

Психолог А. Леонтьєв виділяє такі основні напрями керівництва читанням із соціально-психологічної точки зору:

- 1) виховання потреби у читанні;
- 2) розширення змісту читання та спрямованості читацьких інтересів;
- 3) удосконалення культури читання;
- 4) організація інформаційного потоку, цільова орієнтація певного типу книжки на певну категорію читачів [23].

Є.І. Бушніна представляє позаурочну діяльність як сукупність різних видів діяльності, що має широкі можливості освітнього, розвиваючого і виховного на дитини [10].

По-перше, різноманітна позаурочна діяльність сприяє більш різнобічного розкриття індивідуальних здібностей дитини, які завжди вдається розглянути під час уроку, оскільки уроці читання в школярів мало змогу прояви своїх здібностей. Здебільшого учні можуть показати свій читацький кругозір лише за програмою.

По-друге, включення до різних видів позаурочної діяльності збагачує особистий досвід дитини, її знання про різноманітність людської діяльності, дитина набуває необхідних практичних умінь і навичок. На уроках літературного читання діти вивчають певне коло творів, заданий авторами та має свою спрямованість (наприклад, комплект підручників Кубасової О.В. має спрямованість на моральне виховання), а у позакласній роботі у дитини є можливість познайомитись і з фантастичними творами, і з сучасними науковими досягненнями.

По-третє, різноманітна позаурочна діяльність сприяє розвитку у дітей інтересу до різних видів діяльності, бажання брати активну участь у продуктивній діяльності. Наприклад, пошукова, репортерська, оформлювальна діяльність, робота зі створення презентацій. Якщо у дитини сформовано стійкий інтерес до читацької діяльності в сукупності з певними практичними навичками, що забезпечують йому успішність у виконанні завдань, тоді вона зможе самостійно організувати свою власну діяльність [14, с. 164].

По-четверте, у різних формах позаурочної діяльності діти як виявляють свої індивідуальні особливості, а й навчаються жити у колективі, тобто. співпрацювати один з одним, піклуватися про своїх товаришів, ставити себе на місце іншої людини та ін. Причому кожен вид поза навчальною діяльністю – творчою, пізнавальною, ігровою – збагачує досвід колективної взаємодії

школярів у певному аспекті, що у своїй сукупності дає великий виховний ефект.

Позаурочну діяльність з розвитку читацького інтересу ми розглядаємо як складову навчально-виховного процесу, як одну з форм організації дозвілля молодших школярів. Вона сприяє розвитку читацького інтересу та, як наслідок, поглибленню отриманих знань, розкриттю індивідуальних особливостей кожного учня, розвитку самостійності та їх творчої активності.

Оскільки позакласна робота є складовою виховної роботи у шкільництві, вона, за твердженням Н.Н. Світловської, спрямована на досягнення загальної мети виховання - засвоєння дитиною необхідного для життя в суспільстві соціального досвіду та формування прийнятої суспільством системи цінностей [37].

Позаурочна діяльність із розвитку читацького інтересу у початковій школі покликана продовжувати вдосконалення підготовки учнів до самостійного вибору та читання книжок, тобто. формування у дітей правильної читацької діяльності (вміння та звички думати над книгою до читання, у процесі читання та після читання), читацького кругозору (його широти, глибини, упорядкованості) та ставлення до книги як до суспільної цінності.

Позакласна робота з розвитку читацького інтересу спрямована на ознайомлення учнів із дитячою літературою та книгою, авторами, посилити взаємозв'язок між дітьми та батьками через книгу.

Важливе значення у своїй має й різноманітність форм позаурочної діяльності, що робить цей процес цікавим.

Інтерес до позакласної роботи неспроможна виникнути, якщо робота виконано без бажання, з примусу. Тому А.В. Усова вважає, що принцип добровільності одна із найважливіших принципів позакласної роботи. Учень повинен висловлювати щире бажання взяти участь у позакласній роботі з читання, без будь-якого примусу. Відомо, що за рівнями загального розвитку, спрямованості інтересів та рис характеру учні відрізняються один від одного.

Ігноруючи ці відмінності, неможливо досягти успіхів на позакласній роботі. І.Я. Ланіна стверджує, що принцип обліку індивідуальних особливостей учнів є важливим при організації позакласної роботи. Він дозволяє враховувати рівні розвитку кожного учня і, виходячи з цього, коригувати всі види робіт, які проводяться з кожним учнем [47, с. 30].

Завдання позаурочної роботи щодо розвитку читацького інтересу охарактеризувала В.А. Лазарева [21]. Вона виділяє чотири основні пункти:

- 1) розвиток інтересу до читання і, як наслідок, формування читацького інтересу загалом;
- 2) вдосконалення якості читання, як основи глибокого та повноцінного сприйняття молодшими школярами художнього тексту;
- 3) розвиток мовлення учнів через формування правильної літературної мови та вмінь висловлювати свої думки та почуття у різних формах усного та письмового мовлення.
- 4) освоєння учнями-читачами моральних цінностей, які у художньому творі, осмислення моральних понять, формування моральних якостей особистості з прикладу літературних героїв.

Читаючи твір, дитина замислюється про важливі питання буття: про правду і брехню, любов і ненависть, витоки зла і добра, можливості людини та її місце у світі. Величезну роль організації цього процесу грає емоційне тло діяльності учнів, організація моментів співпереживання, оскільки у осягненні художнього тексту особливо важливий принцип поєднання чуттєвого і раціонального пізнання. Співпереживання та оцінка - основи формування моральних уявлень та переконань особистості.

Важливе значення у своїй має й різноманітність форм позакласної діяльності, що робить цей процес цікавим. Під формами позакласної діяльності мається на увазі вираз змісту цієї діяльності через певну структуру відносин педагогів, бібліотекарів, учнів та батьків.

Н.Є. Щуркова вважає, що в залежності від змісту слід обирати форму та вид позаурочної діяльності, спрямованої на розвиток читацького інтересу [45].

Існують такі види позаурочної діяльності:

- 1) ігрова діяльність;
- 2) пізнавальна діяльність;
- 3) проблемно-ціннісне спілкування;
- 4) дозвільно-розважальна діяльність (дозвілля);
- 5) художню творчість;
- 6) соціальну творчість (соціально значуща волонтерська діяльність);
- 7) трудова (виробнича) діяльність;
- 8) спортивно-оздоровча діяльність;
- 9) туристично-краєзнавча діяльність.

У базисному навчальному плані виділено основні напрямки позаурочної діяльності:

- 1) спортивно-оздоровче;
- 2) художньо-естетичне;
- 3) науково-пізнавальне;
- 4) військово-патріотичне;
- 5) суспільно корисна діяльність;
- 6) проектна діяльність [64].

Позаурочна діяльність із розвитку читацького інтересу - це складна, різноманітна система, вважає О.І. Бушнина. Вона складається з повсякденної роботи (керівництво позакласним читанням), епізодичної (читальні конференції, ранки, вечори, екскурсії), циклічної (робота гуртків, об'єднань, клубів, музеїв та ін.). Вона може бути індивідуальною, груповою та масовою [10, с. 59].

Форми позаурочної діяльності

1) Масова робота. Форми масової роботи належать до найбільш поширених у школі. Вони розраховані на одночасне охоплення багатьох учнів, їм властива барвистість, урочистість, яскравість, великий емоційний вплив на дітей. Масова робота містить у собі великі можливості активізації учнів. Так, конкурс, змагання, гра вимагають безпосередньої активності кожного.

Співпереживання, що виникло від участі у спільній справі, є важливим засобом згуртування колективу.

2) Групова робота. До групових форм роботи належать дитячі клуби, гуртки, шкільні музеї, товариства. Широкого поширення набувають клуби. Діють вони на засадах самоврядування, мають свої назви, статuti. Клуби можуть бути різних профілів – літературні, юного фізика, хіміка, математика.

3) Індивідуальна робота – це самостійна діяльність окремих учнів, спрямовану на самовиховання. Наприклад: підготовка доповідей, номерів художньої самодіяльності, підготовка ілюстрованих альбомів тощо. Це дозволяє кожному знайти своє місце у спільній справі. Ця діяльність вимагає від вчителів знання індивідуальних особливостей учнів шляхом розмов, анкетування, вивчення їх інтересів.

Молодші школярі тягнуться до групових форм роботи, сприймають їх як захоплюючу гру та працюють із великою віддачею. З іншого боку, колективні форми дозволяють кожному учневі активно проявити себе; ніхто не піде з почуттям образи на те, що його знову не запитали.

Форми позаурочної діяльності з розвитку читацького інтересу можуть бути різноманітними. В.І. Шепелева знайомить у своїй книзі з основними з них [43]:

- літературне свято;
- літературна гра;
- літературна вітальня;
- театральний фестиваль;
- диспут;
- концерт;
- інтерв'ю;
- есе;
- гурток;
- олімпіади, конкурси, вікторини;
- екскурсії;

- дискусії;
- змагання читців та ін.

Крім перелічених вище форм організації та видів діяльності з розвитку читацького інтересу у початковій школі Смирнов С.А. [32] пропонує:

- Сценічне подання епізоду з книги, що розігрується дітьми.
- Малюнки та плакати до книги, яка читається самостійно кожним.
- Шкільна вистава за текстом книги.
- Відвідування театрального спектаклю з літературного твору.
- Консультація бібліотекаря у приміщенні бібліотеки.
- Створення маленької бібліотеки обміну класу.
- Плакатна форма книги, що рекомендується, для самостійного читання.
- «Тихе читання» у групі (всі читають свою улюблену книгу) [7, с. 36],

О.С. Антонова центральною ланкою у роботі з розвитку читацьких інтересів молодших школярів вважає організацію літературних ігор та літературних свят [4].

Ігрова діяльність залишається однією з провідних у молодшому шкільному віці, це незаперечний факт.

Літературні ігри цікаві та корисні молодшим школярам.

В основі літературних ігор лежить впізнавання художніх творів за окремими уривками, відтворення рядків і строф за заданими словами, постановка і розгадування каверзних питань з прочитаних творів (вікторини, кросворди), відгадування імен літературних героїв, прізвищ авторів, назв книг і творів з серії опису тощо.

Літературна гра – гра з текстом, з метою модифікувати існуючий чи створити новий; на відміну від словесної гри, предметом якої є окремі слова чи конструкції, зазвичай, які мають сюжетної чи смислової основи [25].

Своєчасний та тісний контакт з батьками учнів дозволяє нам знайти в їх особі необхідних та надійних помічників, які поглиблюють у дітей читацький інтерес.

В.А. Мануйлов виділяє таку форму роботи з батьками, як колективна [25]. Залучення батьків у процес розвитку читацького інтересу відбувається як теоретично, так і практично (участь у грі «Сімейні читання», у виставці книг «Сімейне читання»).

В умовах сучасної інформатизації на сайті ліцею розміщені списки літератури, що рекомендується, для кожного класу, де як учні, так і їхні батьки можуть ознайомитися з книгами. Які допоможуть не лише освоїти програмний матеріал, а й просто розширити світогляд дитини.

Аналіз робіт з формування інтересу до читання та розвитку читацьких інтересів педагогів і психологів (С.Л. Видиш, О.В. Джежелей, А.С.Макаренко, Н.Н. Світловська, Н.М. Ушакова, та ін) дозволив нам виділити деякі методичні рекомендації з розвитку читацьких інтересів.

Висновки до розділу 1

Проаналізувавши педагогічний досвід організації позаурочної діяльності з розвитку читацького інтересу в початковій школі, ми прийшли до наступних висновків. оточенні, у книзі, як інструменті для читання, у тексті, як основному компоненті книги, що зберігає і передає читачеві цей досвід

Молодший шкільний вік - вік досить помітного формування особистості, формування і закріплення нової системи відносин до людей, колективу, до вчення і пов'язаних з ними обов'язків, формує характер, волю, розширює коло інтересів, розвиває здібності. навчально-виховного процесу, сукупність різних форм, видів діяльності та одна з форм організації дозвілля молодших школярів, організована після уроків з метою розвитку читацького інтересу, розширення читацького кругозору та літературної освіти та розвитку учнів.

При плануванні позаурочної діяльності щодо розвитку читацького інтересу слід передбачати:

- розумне поєднання творів українські та зарубіжної класики та сучасної літератури;
- поєднання творів різних жанрів (відповідно до реальної картини читання, а також інтересами вчителя та учнів);
- чергування різних форм діяльності (виставка, вікторина, екскурсія);
- прийоми активізації читацької самостійності учнів (різного виду групові та індивідуальні завдання, використання інших видів мистецтва, міжпредметних зв'язків, технічних засобів навчання).

В результаті аналізу науково-методичної літератури ми з'ясували, що розвитку читацьких інтересів молодших школярів сприятиме така організація позаурочної діяльності, за якої:

- враховуються індивідуальні інтереси та творчі можливості учнів початкової школи;
- розширюється коло читання молодших школярів;
- систематично використовуються у навчально-виховному процесі різноманітні форми роботи позаурочної діяльності.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗАУРОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З МЕТОЮ РОЗВИТКУ ЧИТАЦЬКОГО ІНТЕРЕСУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

2.1. Педагогічні умови ефективного формування читацького інтересу

Експериментальна робота здійснювалась протягом 2024-2025 навчального року на базі Комунального закладу «Харківський ліцей №151 Харківської міської ради». У дослідженні брали участь учні 3 «В» класу (КГ), у класі 25 осіб; 3 «А» (ЕГ 1), та 3 «Б» класи (ЕГ 2), у кожному по 25 осіб. Робота проводилася разом із бібліотекою ліцею, класними керівниками, батьками. На підтвердження гіпотези у двох класах 3 «А» і 3 «Б» проводилися заходи, створені задля розвиток читацького інтересу, а 3 «В» проводилися.

Мета експерименту – перевірити ефективність виявлених умов розвитку читацьких інтересів молодших школярів у позаурочній діяльності.

Завдання експериментальної роботи:

1. Провести дослідження читацьких інтересів молодших школярів на етапі, що констатує.
2. Розробити та апробувати низку заходів, спрямованих на розвиток читацьких інтересів у учнів.
3. Провести повторне дослідження читацьких інтересів учнів молодших класів на контрольному етапі

Основними методами вивчення читацьких інтересів стали анкетування, аналіз читацьких формулярів та спостереження.

– Анкетування проводилося з метою виявлення рівня читацького інтересу та ставлення до читання. Анкета для учнів була складена спільно із завідувачем бібліотеки Комунального закладу «Харківський ліцей №151 Харківської міської ради».

– Аналіз читацьких формулярів проводився за такими критеріями:

- обсяг та різноманітність прочитаного.
- Спостереження дозволило визначити активність учнів у позаурочних заходах розвитку читацького інтересу, наявність бажання поділитися прочитаною інформацією з іншими читачами.

Відповідно до завдань дослідно-експериментальної роботи було визначено три етапи.

З 20 по 25 квітня 2025 року проводився перший (констатуючий) етап, під час якого склалися анкети для учнів початкової школи, було організовано анкетування, проведено аналіз читацьких формулярів та спостереження.

З 5 вересня до 1 березня 2025 року проходив другий етап (формулюючий). Саме тоді велася розробка та реалізація заходів, вкладених у розвиток читацького інтересу.

З 2 по 5 травня на третьому (контрольному) етапі проведено повторне анкетування, аналіз читацьких формулярів, результати спостереження.

2.2. Розробка та апробація програми позаурочної діяльності «Юні читачі»

Цей етап має на меті виявити початковий рівень читацьких інтересів молодших школярів. Питання, запропоновані в анкеті, показують, наскільки дитина захоплена читанням та її ставлення до прочитаного.

Всім дітям було запропоновано відповісти на запитання. У ході анкетування у учнів виникли питання:

А які інші бібліотеки, у школі лише одна?

Навіщо перечитувати книжки?

А головний герой та літературний герой це теж саме чи ні?

Ці питання говорять про те, що у дітей недостатньо знань у цій галузі, вони не мають літературної термінології.

Спостереження показало, що діти відповідали швидко, не замислюючись, ставили багато запитань один одному та організаторам

анкетування. За підсумками анкетування на констатуючому етапі ми отримали наступні результати.

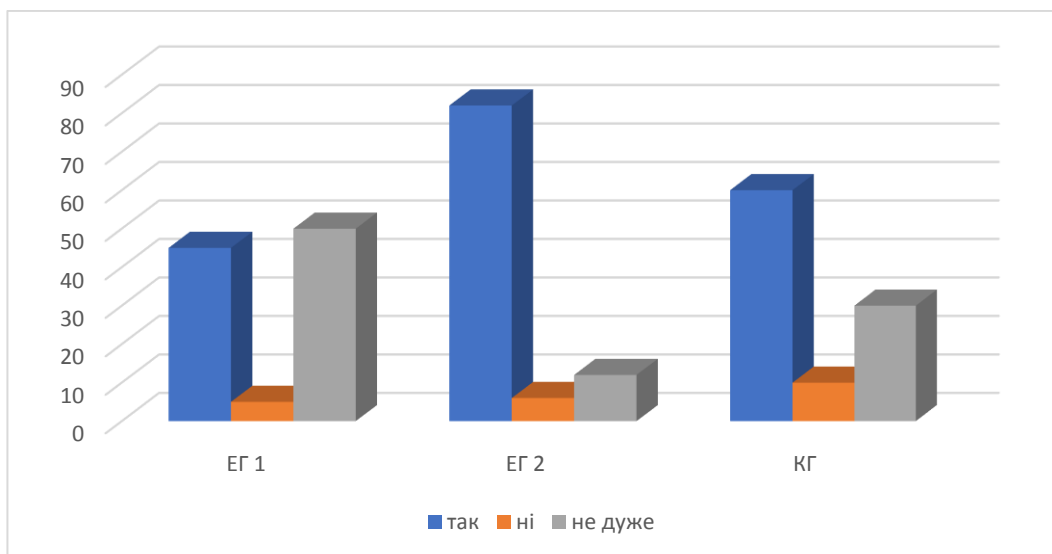


Рис. 2.1 - Результати відповіді питання «Чи любиш ти читати?» наступні, ствердно відповіли в експериментальних 1 та 2 класах 43% та 87% відповідно. У КГ-58% учнів. Це питання дозволило визначити ставлення до читання – загалом позитивне.

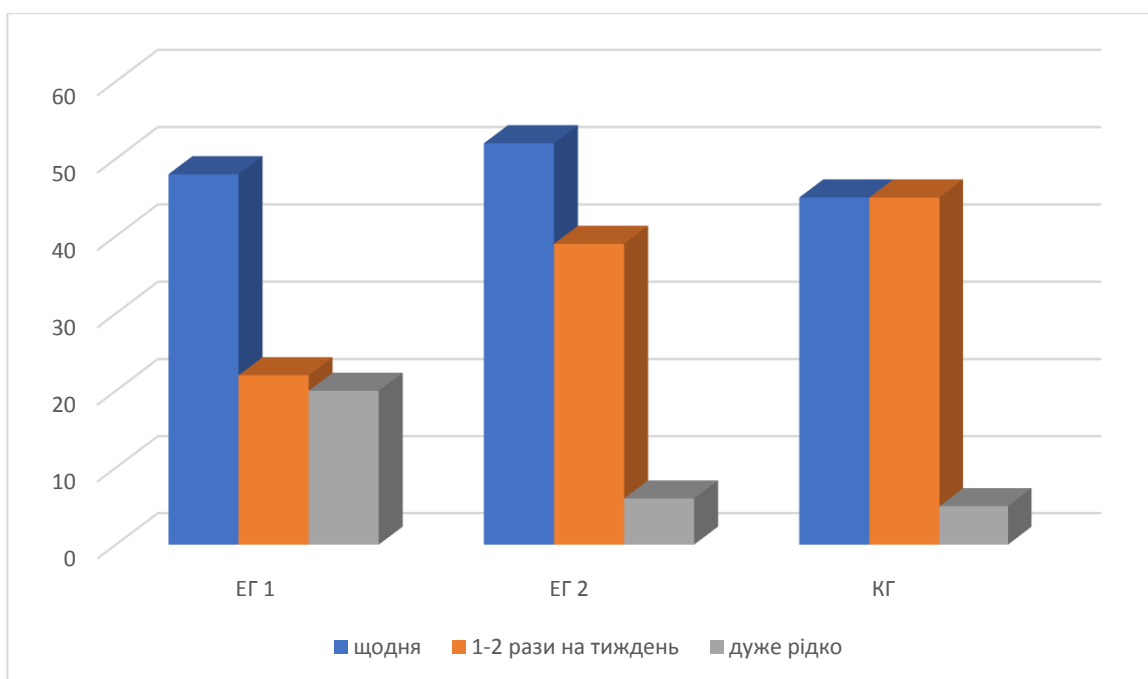


Рис. 2.2 - Результати відповіді питання «Як часто ти читаєш?», «щодня» відповіли в ЕГ 1- 49%, в ЕГ 2 - 54% і в КГ - 45% приблизно половина дітей учнів у даних класах читає щодня. Зацікавленість читання не висока.

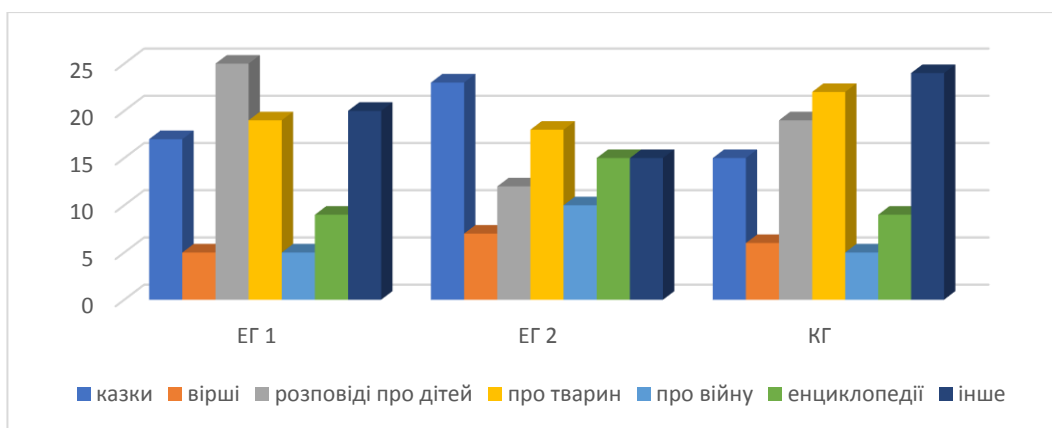


Рис. 2.3 - Результати відповіді на запитання «Чи перечитуєш ти свої улюблені книги?» дозволив виявити потребу у прочитанні певної літератури, що свідчить про наявність читацького інтересу. Найбільша кількість дітей, які перечитують книги в EG 1 - (38%), найменша - в EG 2 (15%).

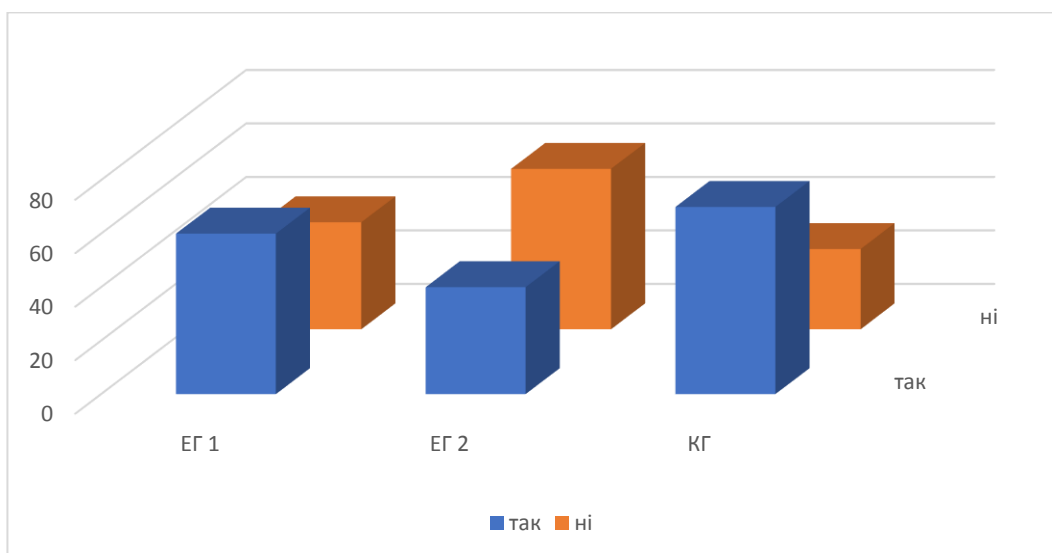


Рис. 2.4. - Результати відповіді на запитання «Чи ти відвідуєш інші бібліотеки крім шкільної?» наступні: ствердну відповідь дали близько 40% учнів у EG 1 та КГ класах. Трохи менше – 30% – в EG 2 класі.

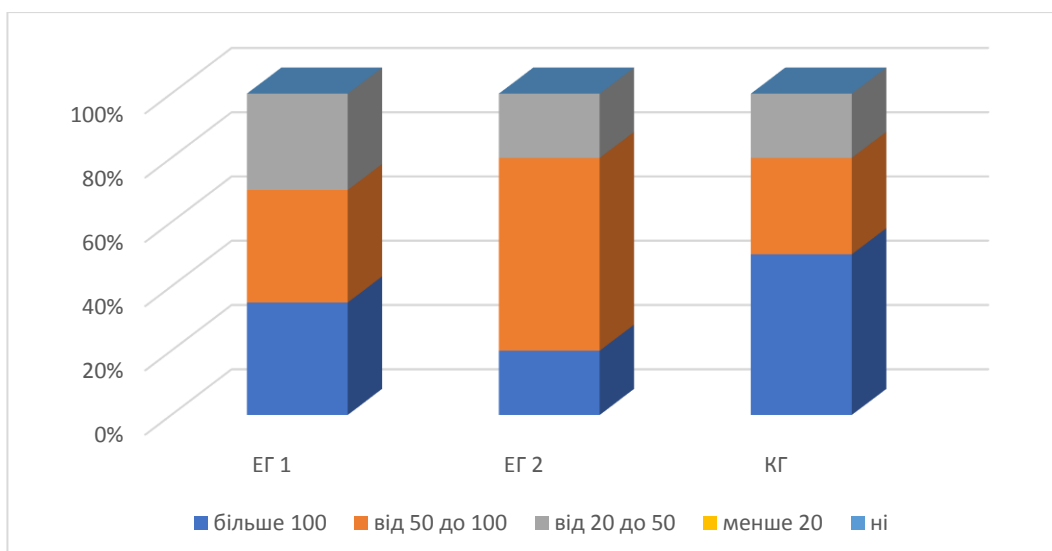


Рис. 2.5. - Результати відповіді на запитання «Чи є в тебе вдома книги і скільки?» дозволив визначити роль сімейного читання у розвитку читацького інтересу дитини.

Кількість книг, як правило, говорить про зацікавленість читанням у сім'ї, але не конкретно у дитини. У КМ спостерігається переважна кількість книг (понад 100 книг у 50% дітей), але при цьому інтерес до читання не такий високий. В EG 2-25% учнів мають велику кількість книг, але інтерес до читання не високий.

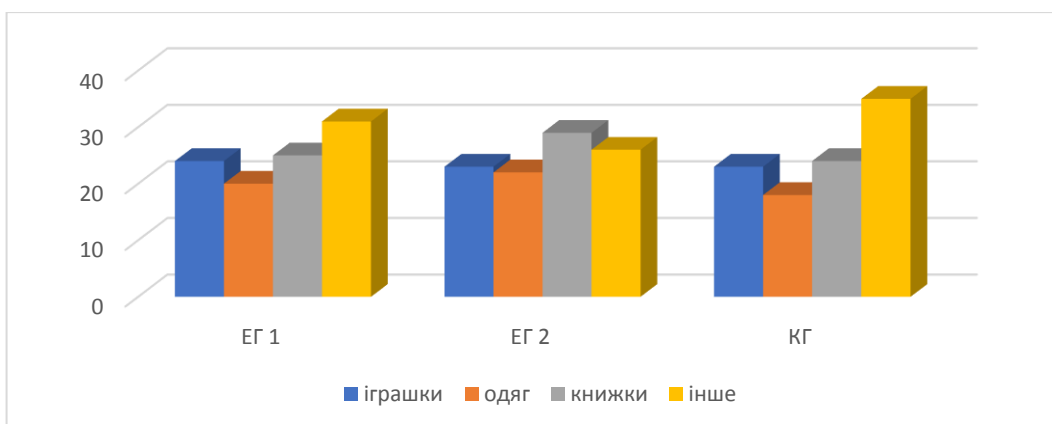


Рис. 2.6 - Результати відповіді на запитання «Що тобі хотілося б отримати у подарунок?» наступні: приблизно 10 чоловік у кожному з класів відповіли, що хотіли б отримати у подарунок книгу, що говорить про важливу роль книг у житті молодших школярів.

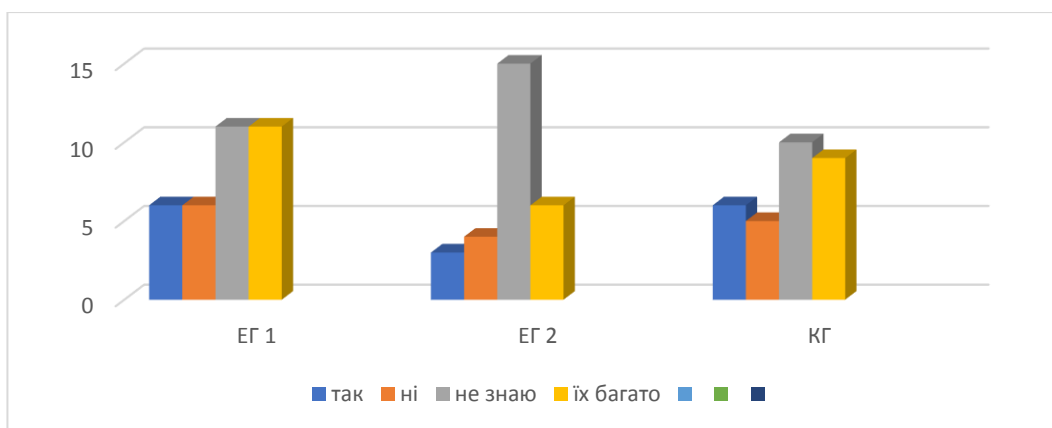


Рис. 2.7 - Результати відповіді на запитання «Чи є у тебе улюблений герой?» підтверджують уміння молодшого школяра знаходити серед літературних героїв тих, хто відповідає його внутрішнім потребам, співвідносити себе з ним або відокремлювати себе від нього.

Виявилось, що такі герої є лише у невеликій кількості дітей у кожному класі, найменше – в EG2, найбільше – в EG1. таким чином, можна сказати, що читання більшості дітей поки що неусвідомлено.

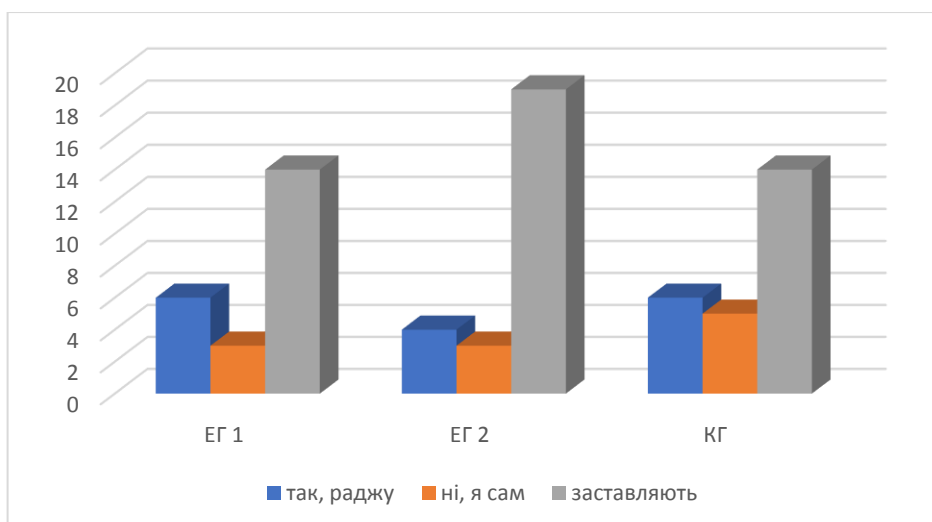


Рис. 2.9 - Результати відповіді на запитання «Чи радять тобі батьки, що читати?» дали відповідь «так» 7 осіб у EG1, 3 особи в EG2, 5 осіб – у КГ класі.

На цьому етапі дослідження більшість дітей батьки змушують читати.

Наступним кроком дослідження був аналіз читацьких формулярів. Для кількісного обліку прочитаного матеріалу, і навіть літературної переваги. У таблиці 1. наведено результати аналізу читацьких формулярів учнів на констатуючому етапі.

Таблиця 2.1

	Загальна кількість прочитаного матеріалу (прим.)	Журнали розважального характеру (прим.)	Художня література (прим.)	Енциклопедії, довідники (прим.)
ЕГ1	504	312	185	7
ЕГ2	280	120	150	10
КГ	490	346	136	8

За результатами аналізу читацьких формулярів ми з'ясували, що кількість прочитаної художньої літератури помітно менша, ніж розважальної (журналів), енциклопедії не користуються популярністю серед молодших школярів.

У ході бесід з дітьми ми заповнили карту спостережень за тими критеріями сформованості читацького інтересу, які були запропоновані Ніталімовою Л.В., Семеновою С.М., які розвитком читацького інтересу молодших школярів визначення рівня сформованості читацького інтересу на констатуючому етапі.

Критерії сформованості читацьких інтересів молодших школярів:

- позитивне ставлення до самої читацької діяльності ("люблю читати").
- зацікавленість конкретними книгами (хочу ці книги).
- захоплення самим процесом читання (не можу відірватися від книги).
- прагнення поділитися з іншими радістю спілкування з книгою («хочу, щоб інші про цю книгу дізналися»).

Високий рівень сформованості читацьких інтересів передбачає наявність усіх чотирьох критеріїв.

Середній рівень відповідатиме наявності перших трьох критеріїв. Низький рівень сформованості читацьких інтересів співвідноситься з першим та четвертим критеріями.

Таблиця 2.2

Карта спостережень за проявами читацьких інтересів молодших школярів

Критерії	ЕГ1	ЕГ2	КГ
1	2	3	4
Позитивне ставлення до самої читацької діяльності ("люблю читати").	Читають більше програмних творів, загалом позитивне ставлення.	Більшість дітей намагається читати у рівній кількості журнали, книги. Ставлення середнє.	Ставлення до читання середнє, батьки змушують читати.
Зацікавленість конкретними книгами ("хочу ці книги").	Ситуативна зацікавленість під впливом реклами або обміну досвідом.	Ситуативна зацікавленість під впливом реклами або обміну досвідом.	Ситуативна зацікавленість під впливом реклами або обміну досвідом.
Захоплення самим процесом читання (не можу відірватися від книги).	Захоплення читанням дітей немає, читають за потребою.	Дитина відповідає даному твердженню.	Захоплення читанням дітей немає, читають за потребою.
Прагнення поділитись з іншими радістю від спілкування з книгою ("хочу, щоб інші про цю книгу дізналися").	Прагнення поділитись прочитаним є у всіх, але це носить характер змагання, діти хваляються тим, що читали, а не тим, що дізналися.	Прагнення поділитись прочитаним є у всіх, але це носить характер змагання, діти хваляються тим, що читали, а не тим, що дізналися.	Прагнення поділитись прочитаним є у всіх, але це носить характер змагання, діти хваляються тим, що читали, а не тим, що дізналися.

Для визначення рівня сформованості читацького інтересу молодших школярів заповнили таку таблицю.

Таблиця 2.3

Рівень сформованості читацьких інтересів молодших школярів на етапі, що констатує.

Критерій	Позитивне ставлення до самої читацької діяльності ("люблю читати").	Зацікавленість конкретними книгами ("хочу ці книги").	Захоплення самим процесом читання (не можу відірватися від книги).	Прагнення поділитись з іншими радістю від спілкування з книгою ("хочу, щоб інші про цю книгу дізналися").	Рівень сформованості читацького інтересу Riven' sformovanosti c
ЕГ1	+	-	-	+	низький
ЕГ2	+	-	-	+	низький
КГ	+	-	-	+	низький

Узагальнивши результати проведеного дослідження на етапі, що констатує, ми бачимо, що рівень сформованості читацьких інтересів, у всіх класах низький. Враховуючи умови організації позаурочної діяльності, спрямованої на розвиток читацьких інтересів молодших школярів, ми приступили до розробки та реалізації низки заходів, спрямованих на розвиток читацького інтересу молодших школярів.

2.3. Експериментальна перевірка методики організації позаурочної діяльності з метою розвитку читацького інтересу молодших школярів

У ході експериментальної роботи було реалізовано умови, зазначені в гіпотезі:

- облік індивідуальних інтересів та творчих можливостей учнів початкової школи;
- розширення кола читання молодших школярів;
- систематичне застосування у навчально-виховному процесі різноманітних форм роботи позаурочної діяльності.

Враховуючи їх, нами було розроблено низку заходів, спрямованих на розвиток читацького інтересу молодших школярів та реалізований для експериментальних класів.

Всі заходи були умовно поділені на три групи.

Пізнавальні – це вікторини, кросворди, ігри, виставки. Гра «Сімейні читання», перед початком гри, у фойє актового залу було організовано виставку книг, «Ці книжки читають батьки» куди батьки виставили книги, які вони читають на даний момент, а навпаки, було організовано виставку, «Ці книжки читають діти», яка привернула велику увагу не лише батьків, а й. У процесі гри у батьків та дітей був не лише дух змагання, а й ігровий азарт.

Швидкі відповіді питання, впізнавання героїв за сюжетами творів, співвіднесення автора та героя, театралізована імпровізація не збентежили учасників, вони отримували захоплення кожної правильної відповіді. Сім'я Дивногорських, виявилася найартитичнішою, найцікавішою родиною Чукавіних.

У конкурсі кросвордів «Літературний бум» взяли участь 47 дітей з експериментальних груп, всі роботи були оформлені у вигляді виставки у фойє бібліотеки. Найнезвичайніші кросворди, звичайно, допомагали робити батьки, а ось самостійними роботами після виставки хлопці обмінювалися і розгадували. Проведена класна година «Найкраща система інформації», дуже здивувала дітей, з запропонованих 14 питань. Знайомство з бібліотеками міста також здивувало хлопців, вони не припускали. Що у місті 24 бібліотеки крім шкільних.

Пропозицію розповісти про цікаву їм книжку сприйняли із задоволенням, Кайшев Є. було визначитися з книжкою і розповів про двох. Класна година на тему «Сімейні читання» проходила з ілюстраціями книг, які читають усією сім'єю, у додатку 3 ви побачите малюнки до деяких книг. Оформлення куточків читання в ліцеї, де виставляються новинки літератури або навпаки старі але цікаві твори дуже залучають дітей, дають їм нову інформацію, вони читають на перервах або беруть на вихідні.

Творчі – це ігри, малюнки, презентації, виступи такі як:

1. Виставку малюнків «Казки», було проведено у жовтні, коли в ліцеї проходить свято «Посвята в ліцеїсти», хлопцям було запропоновано прочитати твори і намалювати малюнок до найцікавішого для них.

2. Виставка малюнків «Ілюстрація до улюбленої книжки», оформлена на першому поверсі ліцею, познайомила і з улюбленими книжками учнів і дала можливість показати свої творчі вміння, батьки активно вивчали творчість дітей.

3. Театральна постановка за мотивами твору «Маленький принц» А. Екзюпері, передбачали авторську інтерпретацію прочитаних творів із залученням до постановки вистави батьків учнів.

4. Найактивніші батьки стали режисерами постановниками, костюмерами, гримерами, були присутні на репетиціях.

5. Розважальні – такі як: гра «Сімейні читання», Театральна постановка за мотивами твору «Маленький принц» А. Екзюпері. Конкурс кросвордів «Літературний бум».

Завдання, які вирішуються в ході реалізації цих заходів такі:

- розвиток творчої активності дітей (проведення виставок художньої творчості, малюнки, вироби з прочитаного);
- організація спільної діяльності дітей та дорослих (постановка театралізованого виступу, театральна імпровізація, виготовлення творчих малюнків та плакатів);
- знайомство учнів із бібліотеками міста (розширення кругозору);
- розвиток мови (уміння складно і виразно переказувати прочитане);
- знайомство з новинками літератури.

Також діти спромоглися реалізувати інтелектуальні здібності.

У грі «Сімейні читання» діти та дорослі відповідали на питання, що вимагають ерудиції та уваги.

У конкурсі кросвордів школярі разом із батьками становили кросворди з літературних творів, та був обмінювалися ними і відповідали питання один одного.

Проведення класного годинника зацікавило дітей.

Найголовніше показати результат своєї роботи хотіли усі. Спостереження, розмови з учнями показали, що в дітей віком зростає читацький інтерес.

Виявляється це в активному обміні про прочитані книги, демонстрацію книг, пошук певних книг не лише в бібліотеці ліцею, а й у міських бібліотеках.

Діти активно знайомляться з новинками, які пропонуються дорослими (педагогами та батьками), які активно включилися в роботу, допомагаючи дітям виконувати творчі роботи та беручи участь у іграх.

На цьому етапі використовуються ті ж методики, що і на констатуючому, щоб порівняти результати обстеження піддослідних.

На основі зіставлення даних констатуючого та контрольного етапів можна судити про ефективність умов організації позаурочної діяльності, спрямованої на розвиток читацького інтересу.

Слід зазначити, що робота була плідною, все, що було задумано, було реалізовано. Оцінити значущість та перевірити результативність роботи можна завдяки повторній діагностиці. При повторному дослідженні вийшли такі дані.

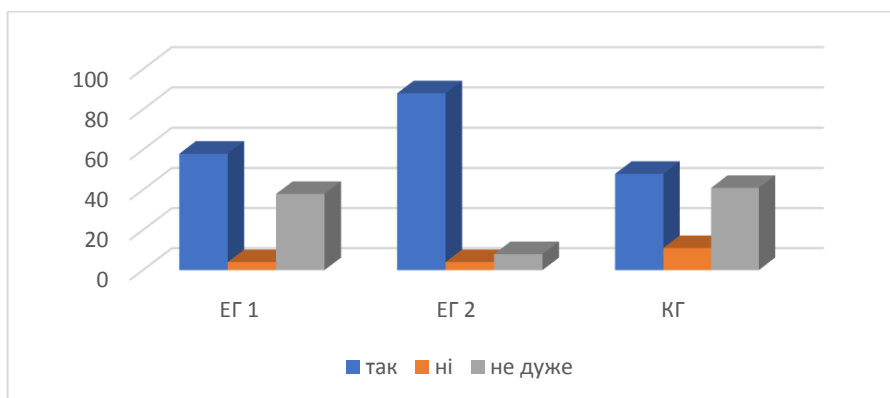


Рис. 2.10 - Порівняльні результати відповіді питання «Чи любиш ти читати?»

Кількість ствердних відповідей у 2025 році збільшилась порівняно з 2024 роком значною мірою в ЕГ1, а в КГ помітно знизилася. Отже, позитивна динаміка простежується експериментальних класах, а контрольному йде зниження інтересу до читання.

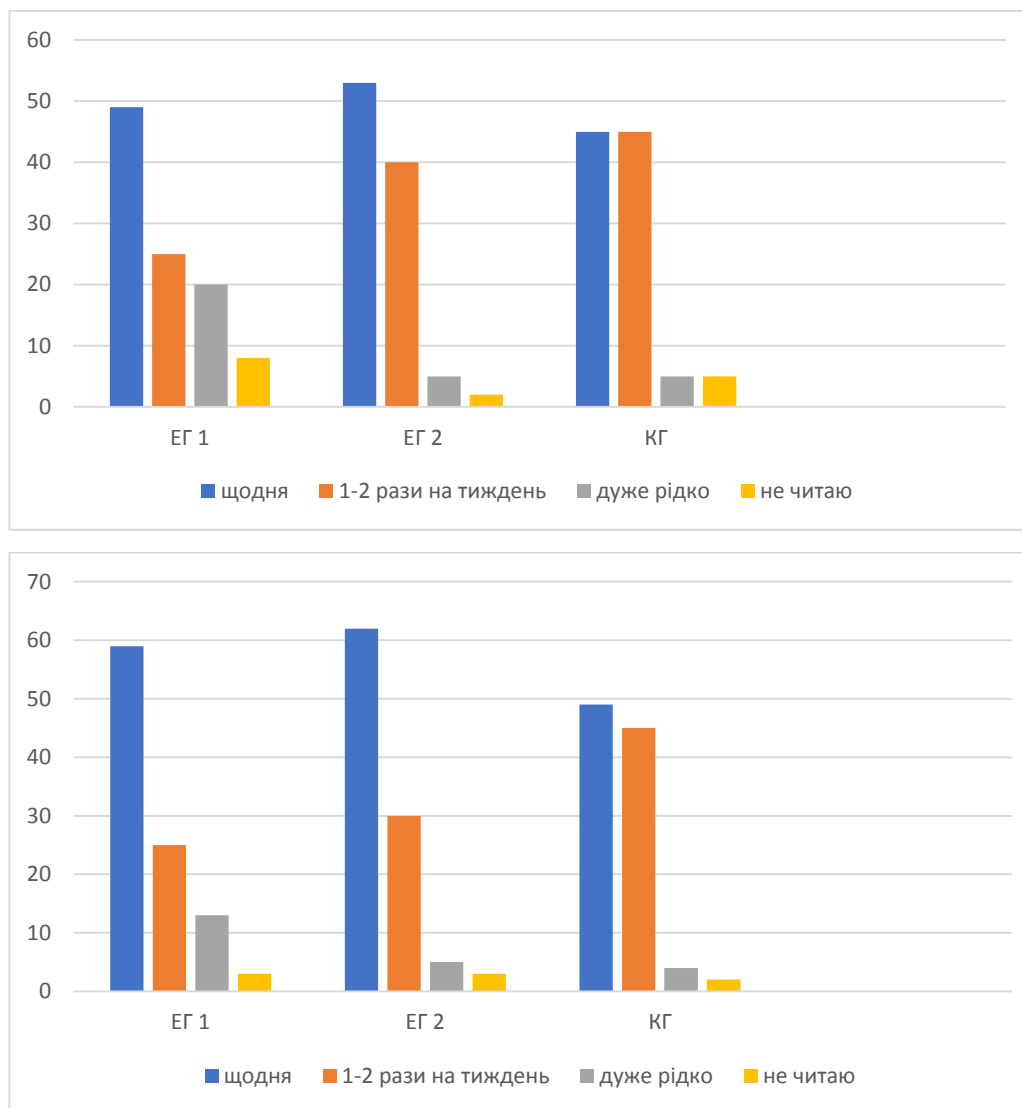


Рис. 2.11 - Порівняльні результати відповіді питання «Як часто ти читаєш?» кількість відповідей «щодня» збільшилася на 10% в ЕГ1 та ЕГ2, а також на 6% у КГ.

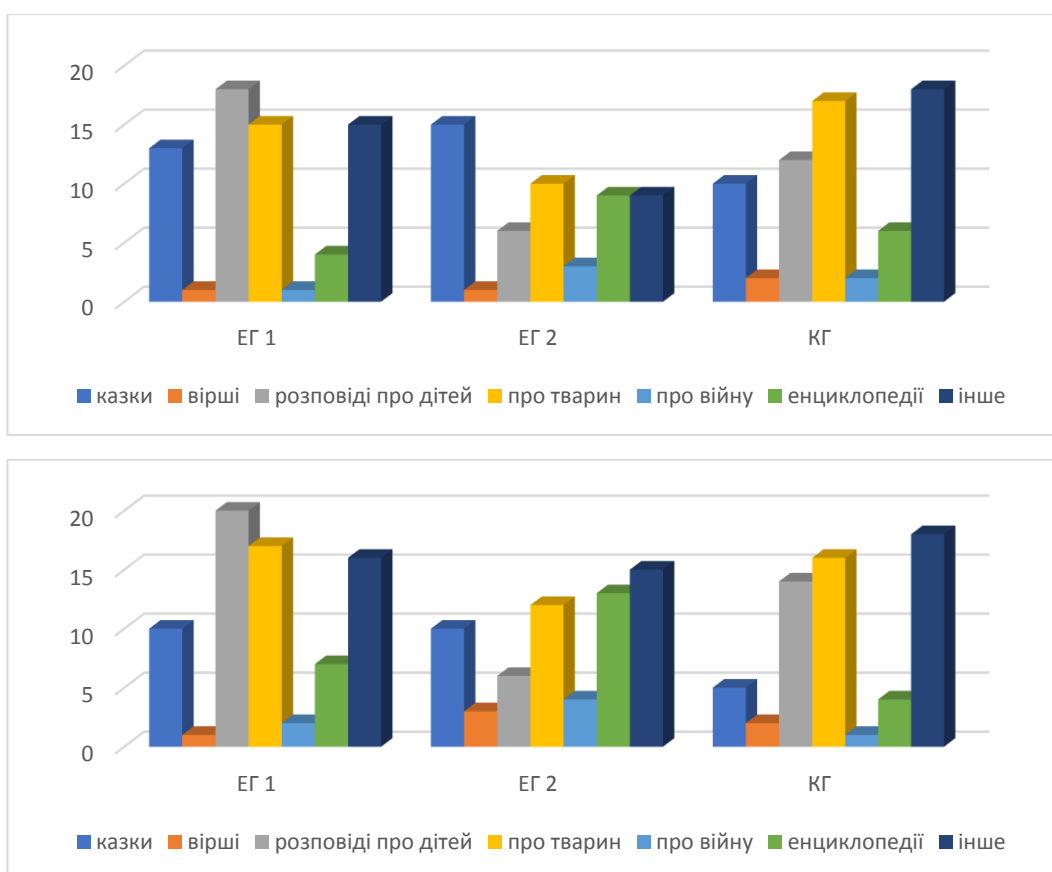


Рис. 2.12 - Порівняльні результати відповіді питання, «Які книжки ти любиш читати?» дозволяє говорити про формування певного кола читання та, відповідно, про початок формування читацького інтересу.

Став помітнішим перехід від захоплення казками та розповідями про тварин та дітей до різножанрової літератури, причому читання енциклопедій превалює в експериментальних класах, тоді як у контрольному помітно знизилася.

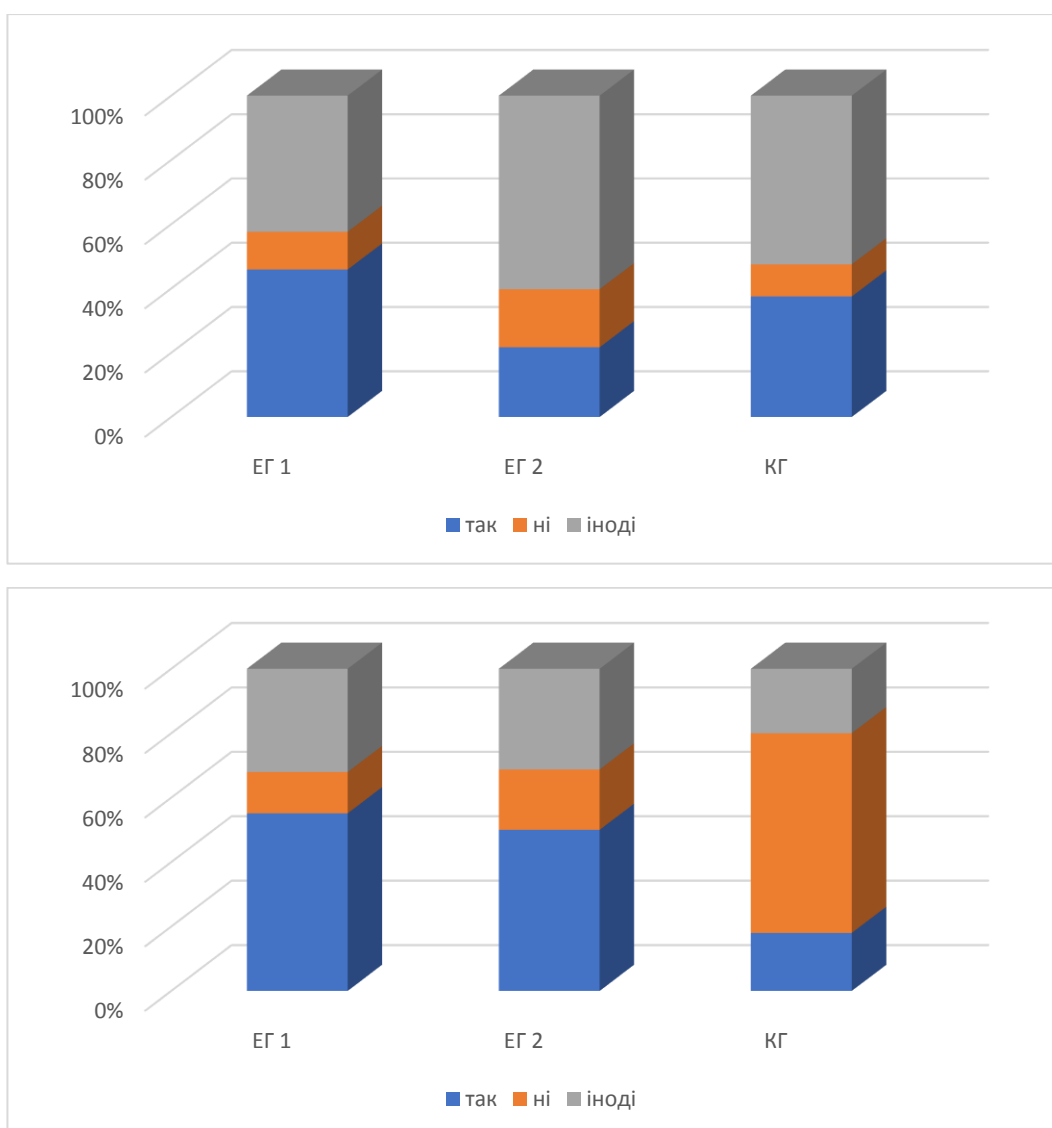


Рис. 2.13 - Порівняльні результати відповідей на запитання «Чи перечитуєш ти свої улюблені книги?» кількість відповідей «так» збільшилася в обох експериментальних класах, що говорить про підвищену потребу в читанні, і значно знизилася в контрольному класі.

Ймовірна причина - відсутність мотивації цієї групи школярів.

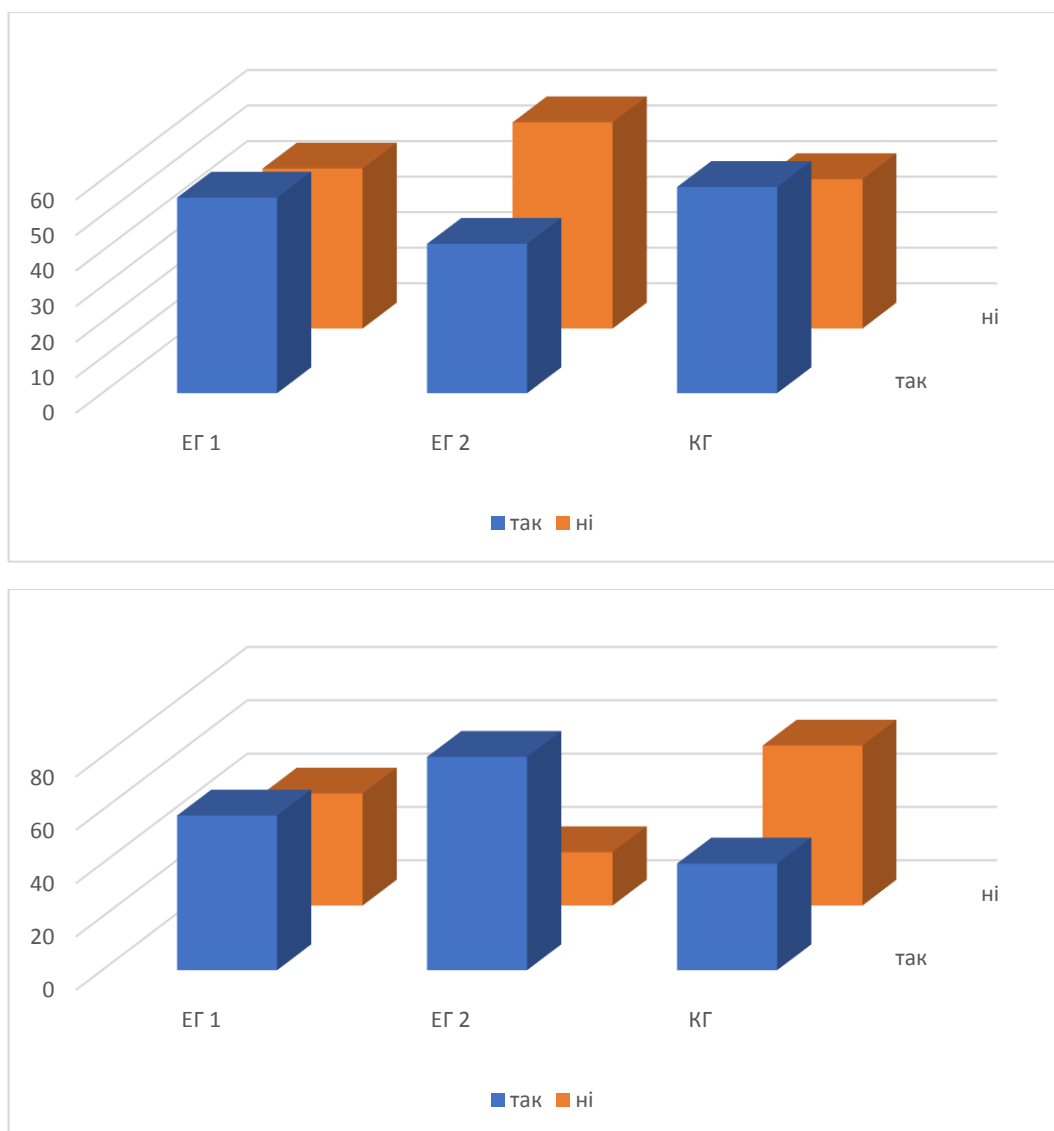


Рис. 2.14 - Порівняльні результати відповіді питання, «Чи відвідуєш ти інші бібліотеки крім шкільної?».

Порівняно з попередніми результатами позитивна динаміка спостерігається в експериментальних групах, особливо в EG2 приблизно на 30%. У контрольній групі коло відвідуваних бібліотек різко скоротилося.

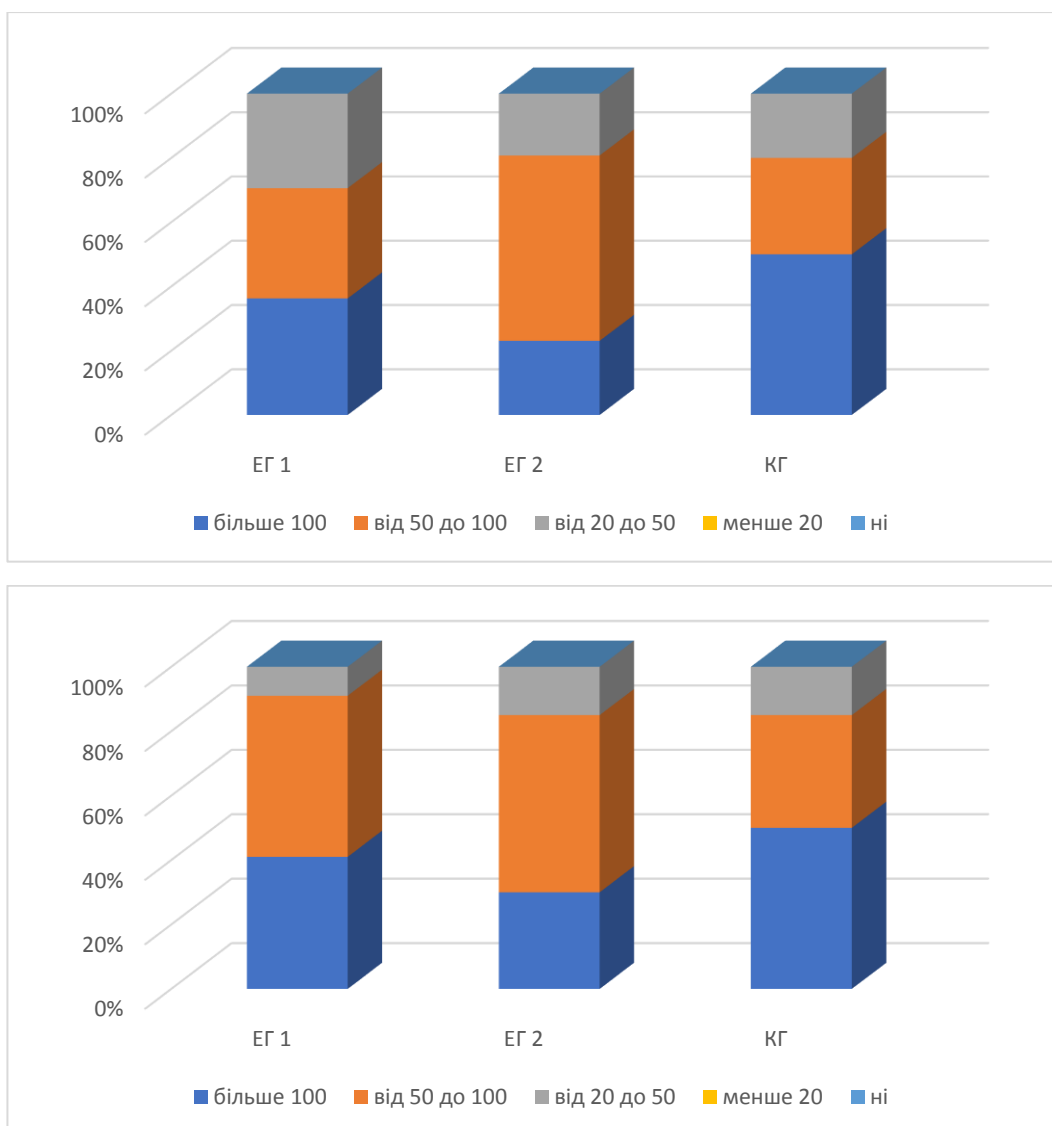


Рис. 2.15 - Порівняльні результати відповіді на запитання, «Чи є в тебе вдома книги і скільки?»

У КГ дані залишилися без змін, тоді як у EG1 та EG2 зросла кількість книг, що перебувають у домашній бібліотеці, що дозволяє припустити зацікавленість батьків читацькими інтересами дітей.

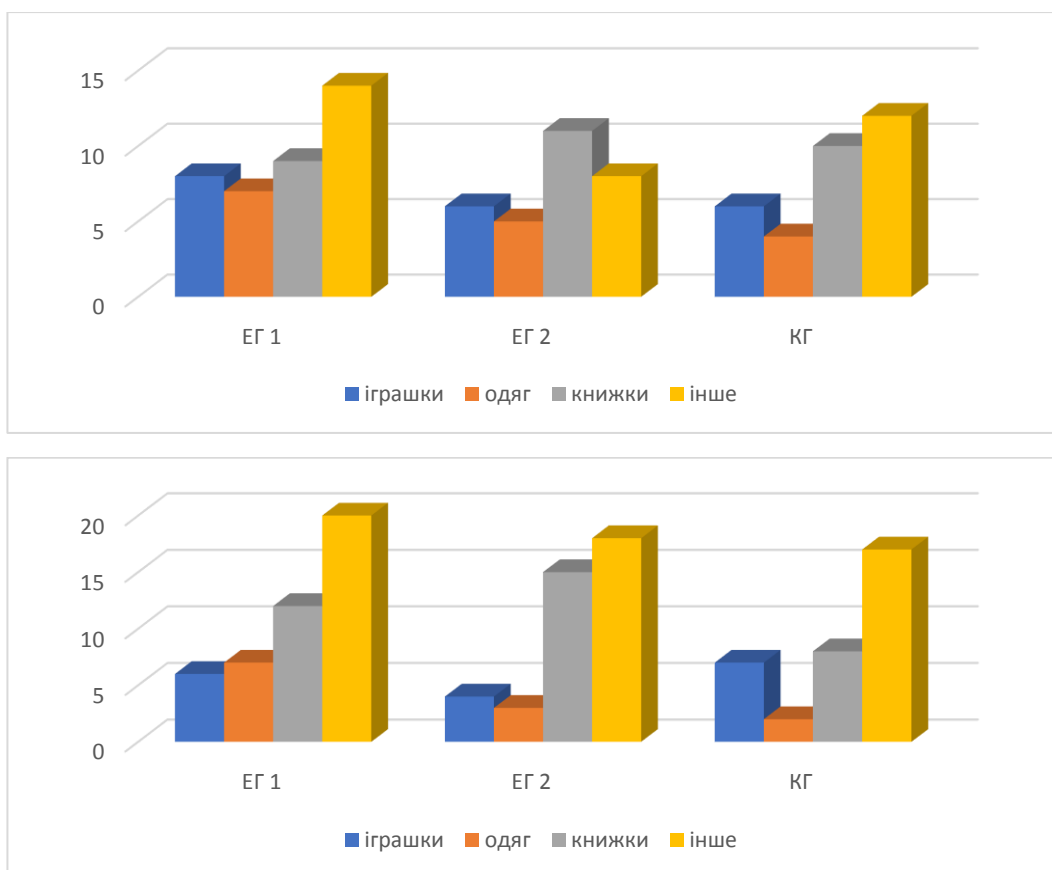


Рис. 2.16 – Порівняльні результати відповіді на запитання, «Що тобі хотілося б отримати в подарунок?» обрали книгу не більше 10 осіб у кожній експериментальній групі та не більше 5 у контрольній.

Крім того, у всіх трьох групах зросла цікавість до інших засобів отримання інформації (планшет, телефон), що пов'язано з розвитком технічного прогресу.

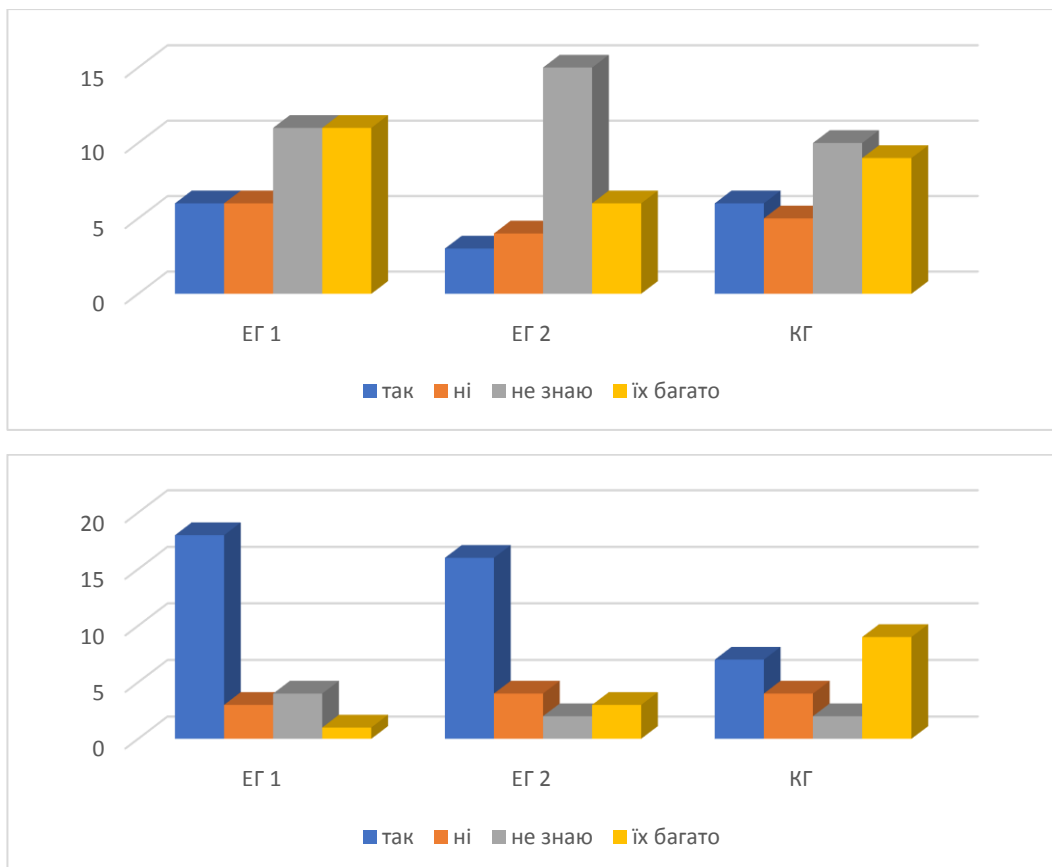


Рис. 2.17 - Порівняльні результати відповіді питання, «Чи маєш улюблений літературний герой?».

Якщо попередньому анкетуванню спостерігалися труднощі з вибором героя, відповідного внутрішнім потребам молодшого школяра, то завершальному етапі експериментальні групи визначилися з вибором улюблених героїв. У контрольній групі переважає читання коміксів і, відповідно, коло героїв досить широке.

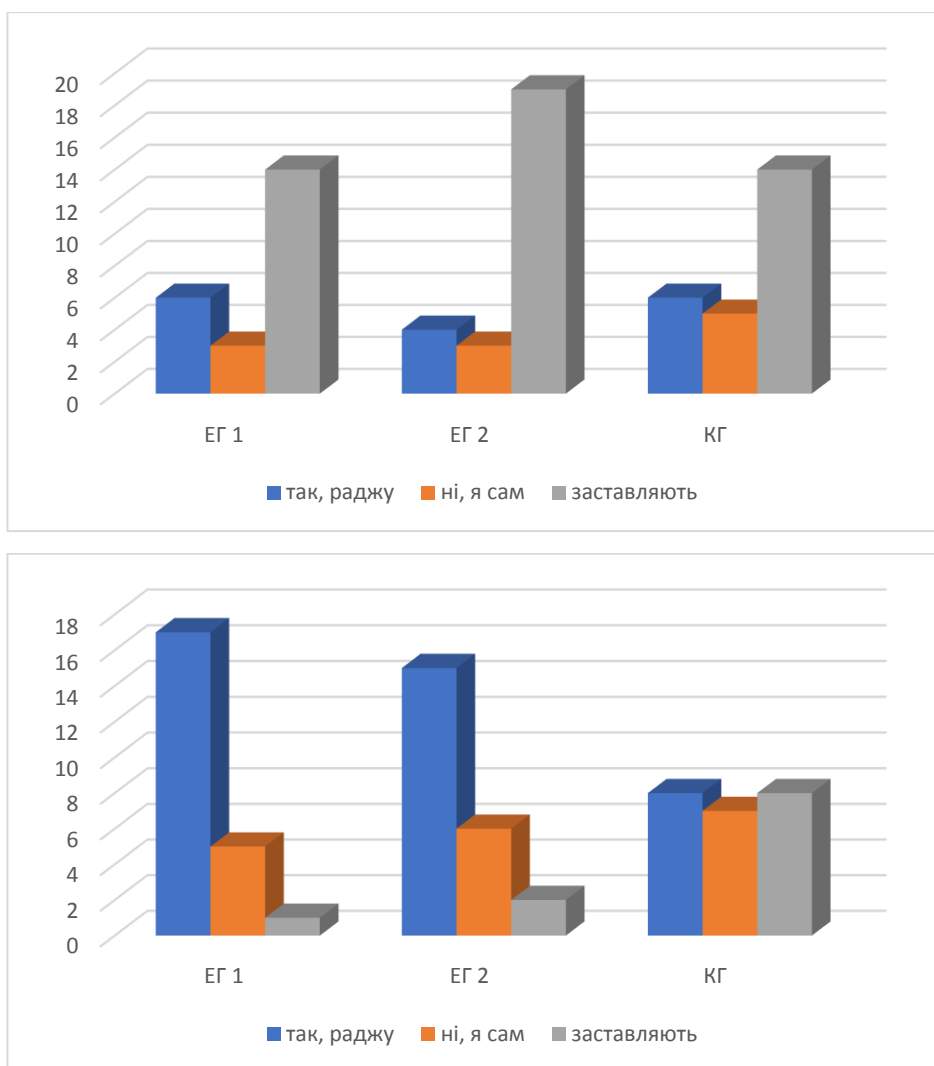


Рис. 2.18 - Порівняльні результати відповіді на питання, «Чи радять тобі батьки, що читати?»

У позитивну сторону змінилося ставлення до читання ЕГ1 і ЕГ2, стався перехід від примусового читання до рекомендаційного. У КМ думка батьків не впливає на вибір книжок дітьми.

За наведеними графіками можна дійти невтішного висновку, зрушення відбулося позитивний бік, учні стали більше приділяти часу читання, в експериментальних класах помітна велика самостійність під час виборів книжок, з'явилися улюблені літературні герої. Дані наведеної анкети були неповними без аналізу читацьких формулярів, які ми наведемо порівняно з попередніми результатами.

Таблиця 2.3.

Результати аналізу читацьких формулярів учнів на контрольному етапі

	Загальна кількість прочитаної літератури		Журнали розважального характеру		Художня література		Енциклопедії та довідники	
	2023 р.	2024 р..	2023 р.	2024 р..	2023 р.	2024 р..	2023 р.	2024 р..
ЗА	504	678	312	350	185	303	7	25
ЗБ	280	312	120	94	150	187	10	31
ЗВ	490	510	346	362	136	138	8	10

З кількісних даних бачимо збільшення прочитаного в усіх трьох класах. Побільшало прочитаних енциклопедій, художньої літератури. Але дані анкети та аналіз читацьких формулярів дають лише неповні дані, найбільшу інформацію ми отримали зі спостережень та розмов з дітьми. Порівняно з попередніми даними вийшли такі зміни.

Таблиця 2.4.

Результати спостереження на контрольному етапі

Критерії	Рік	ЕГ1	ЕГ2	КГ
1	2	3	4	5
Позитивне ставлення до самої читацької діяльності ("люблю читати");	2024	Читають більше програмних творів, загалом позитивне ставлення.	Ситуативна зацікавленість під впливом реклами або обміну досвідом.	Ставлення до читання середнє, дітей більше змушують читати.
	2025	Учні активно читають художню літературу. Позитивне ставлення до читання збільшилося.	Ставлення до читання зросло позитивно.	Зміни незначні, а в деяких дітей ставлення стало негативнішим ("меня змушують").
Зацікавленість конкретними книгами ("хочу ці книги").	2024	Ситуативна зацікавленість під впливом реклами або обміну досвідом.	Ситуативна зацікавленість під впливом реклами або обміну досвідом.	Ситуативна зацікавленість під впливом реклами або обміну досвідом.
	2025	З'явилися переваги у виборі книг та журналів певної тематики (більшість віддає перевагу пригодам та оповіданням). Відбувається обмін книгами.	З'явилися переваги у виборі книг та журналів певної тематики. (Більшість хлопчиків читає пригоди, а дівчатка казки). Відбувається обмін книгами. Збільшилось читання енциклопедій.	Лише в деяких дітей є зацікавленість певними книгами, а переважно це читання журналів розважального змісту та програмні твори.

Продовження табл. 2.4

1	2	3	4	5
Захоплення самим процесом читання (не можу відірватися від книги).	2024	Захоплених читанням дітей немає, читають за потребою.	З усього класу лише одна дитина може відповідати цьому твердженню.	Захоплених читанням дітей немає, читають за потребою
	2025	Такому твердженню можуть відповідати лише деякі, але спостерігається позитивна динаміка.	Більшість дітей у групі має позитивну зміну.	Змін у цьому класі немає. Захоплених читанням дітей немає, читають за потребою.
Прагнення поділитись з іншими радістю від спілкування з книгою ("хочу, щоб інші про цю книгу дізналися").	2024	Прагнення поділитися прочитаним є у всіх, але має змагальний характер, діти хвалиться тим, що читали, а не тим, що знають.	Прагнення поділитися прочитаним є у всіх, але має змагальний характер, діти хвалиться тим, що читали, а не тим, що знають.	Прагнення поділитися прочитаним є у всіх, але має змагальний характер, діти хвалиться тим, що читали, а не тим, що знають.
	2025	Беруть участь у літературних іграх та конкурсах, орієнтуються у назвах книг, героях, авторах, сюжетах. Охоче переказують прочитані книжки.	Беруть участь у літературних іграх та конкурсах орієнтуються у назвах книг, героях, авторах, сюжетах.	Беруть участь у літературних іграх та конкурсах орієнтуються у назвах книг, героях, авторах, сюжетах. Переказують прочитані книжки.

Для визначення рівня сформованості читацького інтересу молодших школярів на етапі, що констатує, ми заповнили наступну таблицю.

Таблиця 2.5

Рівні сформованості читацького інтересу молодших школярів

Критерії	Позитивне ставлення до самої читацької діяльності ("люблю читати").	Зацікавленість конкретними книгами ("хочу ці книги").	Захоплення самим процесом читання (не можу відірватися від книги).	Прагнення поділитись з іншими радістю від спілкування з книгою ("хочу, щоб інші про цю книгу дізналися").	Рівень сформованості читацьких інтересів молодших школярів
ЕГ1	+	+	-	+	середній
ЕГ2	+	+	-	+	середній
КГ	+	-	-	+	низький

З наведеної таблиці наочно видно, що високий рівень сформованості читацьких інтересів немає в жодній із груп, середній рівень в ЕГ1 і ЕГ2, а контрольній групі рівень залишився без змін.

У сукупності всі проведені методики дозволяють говорити, що наші експериментальні класи показали вищі результати, ніж контрольний. Ми встановили, що систематичні та різноманітні форми позаурочної діяльності, створення умов, використання творчих видів робіт, облік індивідуальних інтересів та творчих можливостей учнів початкової школи, розширення кола читання молодших школярів здатні підвищити рівень читацьких інтересів.

Висновки до розділу 2

На основі методів анкетування, аналізу читацьких формулярів, спостереження та критеріїв рівень сформованості читацьких інтересів змінився. Щоб досягти даного результату з урахуванням виявлених умов організації позаурочної діяльності було розроблено та реалізовано низку заходів спрямованих на розвиток читацьких інтересів молодших школярів, які умовно можна розділити на творчі гра "Сімейні читання", виставка малюнків, виставка кросвордів, пізнавальні, проведення класних годин, виставка кросвордів, розважальний «Сімейні читання». Було залучено батьків, як активних учасників заходів, як помічників. Для батьків проведено батьківські збори. У ході проведення заходів діти не лише отримували інформацію, а й самостійно шукали її, пропонуючи свої знання оточуючим. В експериментальній групі 2 на початку формуючого експерименту спостерігалось пасивне відношення до читання та низький читацький інтерес, але в ході проведення експерименту читацький інтерес став вищим, ніж у експериментальної групи 1 та контрольної групи. Після проведення чергового заходу діти чекали на продовження, запитували.

У процесі реалізації експерименту в експериментальних групах діти стали активнішими у читанні а й у творчості, у відносинах друг з одним. Порівняння результатів рівня розвитку пізнавальних здібностей до проведення формуючого експерименту і після проведення формуючого експерименту дозволяє зробити наступні висновки. У контрольній групі, де не проводилися

заходи щодо розвитку читацьких інтересів, не відбулося значних змін, рівень розвитку читацьких інтересів залишився низьким. В експериментальних групах, де проводилися розроблені заходи з урахуванням виявлених умов організації позаурочної діяльності, відбулися зміни на рівні читацьких інтересів від низького до середнього. Для отримання більш високих результатів потрібна тривала робота в цьому напрямку. Діти контрольної групи де заходи не проводилися, рівень розвитку читацьких інтересів залишилися без змін, низький.

Таким чином, аналіз отриманих результатів достовірно показує, що виявлені умови організації позаурочної діяльності щодо розвитку читацьких інтересів молодших школярів є ефективним.

ВИСНОВКИ

Читацькі інтереси - це вибірково-позитивне ставлення читача до читання книги, твори друку, що набувають для нього значущості та емоційної привабливості в міру відповідності його духовним потребам та особливостям читацької психології. Читацький інтерес - це виділення з величезного світу літератури певної книжки, тобто. вибір книжки, але з будь-якої, а тієї, що має конкретного читача значимість у міру відповідності його потребам, читання якої приносить читачам емоційне насолоду, доставляє йому радість, викликає позитивне ставлення себе.

Важливим чинником розвитку читацького інтересу є позаурочна діяльність, вона має величезне розвиває та навчальне, виховне значення. Головними завданнями позаурочної діяльності є: формування та розвиток читацьких інтересів, товариства, дружби, толерантності, любові до Батьківщини, до української мови, формування естетичних норм, моральних цінностей, розширення та поглиблення літературних знань, отриманих як під час уроків читання, і у позаурочній діяльності.

Виявлені умови організації позаурочної діяльності, спрямованої на розвиток читацьких інтересів:

- . Врахування індивідуальних інтересів учнів початкової школи.
- . Розширення кола для читання молодших школярів.
- . Систематичне використання у навчально-виховному процесі різних форм організації роботи позаурочної діяльності з розвитку читацьких інтересів учнів.

були реалізовані у масових заходах; гра "Сімейні читання", класна година, групових; конкурс кросвордів, класна година, індивідуальних; виставки малюнків, презентації книг, виставка кросвордів, класна година.

У процесі аналізу науково-методичної літератури ми з'ясували, що суть позаурочної діяльності з розвитку читацьких інтересів у початковій школі - спрямовано і поглиблено знайомити учнів з дитячою літературою та книгою,

забезпечувати повноцінний літературний розвиток молодших школярів, розкривати перед дітьми світ морально-естетичних цінностей та духовної культури. художній смак, формувати культуру почуттів, спілкування, взаємодії групи.

Проведене дослідження не є вичерпним щодо формування читацьких інтересів молодших школярів, і багато питань вимагають подальшої розробки та уточнення. Однак навіть у пред'явленому вигляді досвід та результати цієї роботи можуть бути використані для вирішення аналогічних проблем. Вважаємо надалі доцільним розробити та використати у виховній діяльності Ліцею програму, що включає цикл заходів, спрямованих на розвиток читацького інтересу молодших школярів, оскільки в цьому віці закладаються основні риси формування особистості.

Результати проведеного експерименту підтвердили, що читацькі інтереси формуються, якщо проводиться цілеспрямована та систематична робота з розвитку читацьких інтересів у позаурочній діяльності.

У процесі дослідно-експериментальної частини нашої гіпотези підтверджено.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Берегова А. Б. Інтерактивні технології навчання як один із засобів формування системи біологічних знань учнів / Анна Берегова // Біологія. Шкільний світ: газ. для вчителів біології. - 2008. - № 28. - С. 19-20 : ілюстр., табл.
2. Березіна О. М. Грайлик. Програма з організації театралізованої діяльності в дошкільному навчальному закладі / Олена Михайлівна Березіна, Олена Зіновіївна Гніровська, Тетяна Анатоліївна Линник. – Тернопіль : Мандрівець, 2014. – 56 с.
3. Бех І. Д. Виховання особистості : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Іван Дмитрович Бех. – К. : Либідь, 2008. – 848 с.
4. Беленька Г. В. Адаптація обдарованих дітей до умов навчання у початковій школі / Ганна Володимирівна Беленька // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти. Наук. зап. Рівнен. держ. гуманітарного ун-ту. – 2015. – Вип. 11 (54). – С. 173–175.
5. Беленька Г. В. Вихователь дітей дошкільного віку : становлення фахівця в умовах навчання: монографія / Ганна Володимирівна Беленька. – К. : Світич, 2006. – 304 с.
6. Беленька Г. В. Завдання та зміст педагогічної просвіти батьків обдарованих дітей / Ганна Володимирівна Беленька // Проблеми діагностики та проектування розвитку обдарованості дошкільників : матеріали II Всеукр. науково-практичної конф. 11–12 квітня 2013. – Алушка. – С. 6–12.
7. Беленька Г. В. Здоров'я дитини – від родини / Ганна Володимирівна Беленька, Ольга Любомирівна Богініч, Марина Аркадіївна Машовець. – К. : СПД Богданова М. А., 2006. – 220 с.
8. Бібік Н. М. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / Надія Михайлівна Бібік, Лідія Семенівна Ващенко, Олена Ігорівна Локшина та ін. – К. : К.І.С., 2004. – 112 с. – (Б-ка з освітньої політики).

9. Бібік Н. М. Пізнавальний інтерес як умова суб'єктності навчання молодших школярів // Педагогічний дискурс : зб. наук. пр. / Надія Михайлівна Бібік, 2011. – Вип. 10. – С. 53–56.
10. Біла І. М. Психологія дитячої творчості / Ірина Миколаївна Біла. – К. : Фенікс, 2014. – 200 с.
11. Біла І. М. Психологія творчого конструювання у дошкільному віці : автореф. дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.07 / Ірина Миколаївна Біла. – К., 2012. – 41 с.
12. Біла І. М. Творча конструкторологія в розумовій діяльності дошкільників / Ірина Миколаївна Біла // Обдарована дитина. – 2010. – № 9. – С. 56–63.
13. Боганець Н. П. Інтерактивні технології на уроках біології та в позаурочній діяльності / Н. П. Боганець // Біологія : наук.-метод. журн. - 2006. - № 17-18. - С.31-34
3. Брижевич Г. М. Інтерактивні форми навчання на уроках біології / Г. М. Брижевич // Біологія : наук.-метод, журн. - 2007. - № 19-21. - С. 27-32.
14. Брожек А.С. Індивідуальний освітній маршрут як форма педагогічної підтримки особистісного розвитку творчих здібностей учнів на уроках трудового навчання .Шепетівський РМК, 2017. – 42 с.
15. Вербицький В. В. Оптимізація виховного потенціалу позашкільного навчального закладу : колективна монографія / Володимир Валентинович Вербицький, Олена Віталіївна Литовченко, Луїза Іванівна Ковбасенко ; за ред. О. В. Литовченко. – К. : Пед. думка, 2012. – 192 с.
16. Вербицький В. В. Розвиток позашкільної екологонатуралістичної освіти в Україні (1925–2000 рр.) : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 загальна педагогіка та історія педагогіки / Володимир Валентинович Вербицький. – К. : КНУ ім. Т. Шевченка, 2004. – 48 с.
17. Вербицький В. В. Формування у вихованців позашкільних навчальних закладів базових компетентностей : монографія / Володимир Валентинович Вербицький, Любов Миколаївна Бондар, Анна Едуардівна

Бойко та ін. ; за ред. Валерія Віталійовича Мачуського. – Харків : Друкарня Мадрид, 2015. – 330 с.

18. Веремейчик Г. В. Неформальное образование в зеркале европейской образовательной политики / Галина Владимировна Веремейчик // Адуктар : часопис неформальної адукації, 2008. – № 2 (14). – С. 20–21.

19. Вільчковський Е. С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. / Едуард Станіславович Вільчковський, Олександр Іванович Курок. – Суми : Університ. кн., 2008. – 428 с.

20. Войтенко Т. Н. Застосування інтерактивних технологій на уроках біології / Тетяна Войтенко // Біологія. Шкільний світ: газ. для вчителів біології. - 2009. - №25. - С. 18- 19.

21. Войчук В. О. Формування готовності керівників до програмноцільового управління розвитком позашкільного навчального закладу : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Вероніка Олександрівна Войчук. – К., 2006. – 24 с.

22. Гаврилюк В. Ю. Теоретичні аспекти створення та функціонування інформаційно-освітнього середовища сучасного позашкільного навчального закладу / Валерій Юрійович Гаврилюк // Народна освіта. – 2016. – Вип. 3 (30). – С. 49–57.

23. Гаврилюк О. О. Формування екологічного мислення і свідомості учнів шляхом застосування інтерактивних форм і методів навчання/ О.О. Гаврилюк // Біологія :наук.-метод. журн. - 2012. - № 7. - С. 7-11.

24. Гавриш Н. В. Методика розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку : навч.-метод. посіб. / Наталія Василівна Гавриш. – Луганськ : Альма-матер, 2004. – 131 с.

25. Гільбух Ю. З. Темперамент і пізнавальні здібності школяра: психологія, діагностика, педагогіка / Юрій Зіновійович Гільбух. – К. : Ін-т психології АПН України, 1993. – 272 с

26. Головатий М. Ф. Соціологія молоді : курс лекцій / Микола Федорович Головатий. – К. : МАУП, 2006. – 303 с.

27. Гончаренко А. М. Інноваційні технології у дошкільній освіті: нагальна потреба та готовність педагога до їх впровадження / Алла Миколаївна Гончаренко // Проблеми діагностики та проектування розвитку обдарованості дошкільників : матеріали IV Всеукр. науково-практичної конференції з міжнародною участю, 9–10 квітня 2015 року, м. Київ. – С. 122–125.

28. Гончаренко С. У. Педагогічна сутність гуманітаризації шкільної освіти / Семен Устимович Гончаренко, Юрій Іванович Мальований // Рідна школа. – 1994. – № 10. – С. 24–31.

29. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / Семен Устимович Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.

30. Грицюк Л. К. Ігри та розваги у навчально-виховному процесі з учнями / Лідія Костянтинівна Грицюк, Лідія Архипівна Завацька, Олександр Сергійович Семенов. – Луцьк : РВВ Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1998. – 148 с.

31. Грінченко Б. Д. Серед темної ночі; Під тихими вербами : повісті / Борис Дмитрович Грінченко. – К. : Знання, 2014. – 326 с.

32. Даниленко Л. І. Наукові засади і стан управління інноваційною діяльністю у загальноосвітніх навчальних закладах / Лідія Іванівна Даниленко // Педагогічні шляхи реалізації загальноєвропейських цінностей у системі освіти України: проблеми сучасності: культура, мистецтво, педагогіка : зб. наук. пр. – Харків : Стиль-издат, 2005. – С. 68–74.

33. Декларація прав дитини [Електронний ресурс] : Прийнята резолюцією 1386 (XIV) Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1959 р. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_384. – Назва з екрана.

34. Дербеньова А. Г. Усе про мотивацію / Аліса Григорівна Дербеньова. – Харків : Основа, 2012. – 207 с.

35. Державна національна програма «Освіта» Україна XXI століття. – К. : Райдуга, 1994. – 61 с.

36. Дичківська І. М. Основи педагогічної інноватики / Ілона Михайлівна Дичківська. – Рівне : РДГУ, 2001. – 232 с.

37. Дмітрієва О. А. Незабаром до школи. Психологічні особливості дітей дошкільного віку. 6-й рік життя / Оксана Анатоліївна Дмітрієва. – Харків : Основа, 2008. – 189 с.
38. Дубасенюк О. А. Теоретичні і методичні основи виховної діяльності педагога : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Олександра Антонівна Дубасенюк ; Житомир. держ. пед. ін-т ім. І. Франка. – К., 1996. – 444 с.
39. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 424 с.
40. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; гол. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
41. Євтух М. Б. Соціальна педагогіка : підручник / Микола Борисович Євтух. – К. : МАУП, 2003. – 232 с.
42. Єльнікова Г. В. Використання кваліметричних моделей діяльності учасників освітнього процесу на рівні загальноосвітнього навчального закладу / Галина Василівна Єльнікова // Єдине інформаційне середовище навчального закладу в контексті стратегічного управління освітою в Україні : матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – К. : УМО АПН України, 2008. – С. 56–60.
43. Зверєва І. Д. Теорія і практика соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю в Україні : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.05 / Ірина Дмитрівна Зверєва / Київ. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 1998. – 443 с.
44. Зязюн І. А. Естетичні регулятиви педагогічної майстерності / Іван Андрійович Зязюн // Естетичне виховання дітей та молоді: теорія, практика, перспективи розвитку : зб. наук. пр. / за ред. О. А. Дубасенюк, Н. Г. Сидорчук. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – С. 14–22.
45. Зязюн І. А. Педагогіка добра : ідеали і реалії : наук.-метод. посіб. / Іван Андрійович Зязюн. – К. : МАУП, 2000. – 312 с.
46. Карамушка Л. М. Психологія діяльності організацій в умовах соціальноекономічних змін (на матеріалі освітніх організацій) : монографія / Людмила Миколаївна Карамушка. – К. : Пед. думка, 2008. – 192 с.

47. Карпенко З. С. Аксіологічна психологія особистості : монографія / Зіновія Степанівна Карпенко. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2009. – 512 с.
48. Кириленко Т. С. Аналіз емоційного світу особистості: теоретичні положення, прояви та методичні прийоми / Таїса Сергіївна Кириленко // Соціологія. Психологія. Педагогіка. – 2007. – № 27–28. – С. 30–32.
49. Киричук О. В. Основи психології : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Олександр Васильович Киричук; за заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. – 6-те вид. – К. : Либідь, 2006. – 632 с.
50. Киричук О. В. Психологія особистості : опорн. конспект / Олександр Васильович Киричук. – К. : ІПК ДСЗУ, 2003. – 46 с.
51. Комаровська О. А. Театр і школа : виховують однодумці : кн. для вчителя та батьків / Оксана Анатоліївна Комаровська ; АПН України, Ін-т проблем. виховання. – К. ; Ніжин : Аспект-Поліграф, 2006. – 92 с.
52. Кононко О. Л. Умови розвитку в ранньому онтогенезі цілісного світобачення / Олена Леонтіївна Кононко // Наук. вісн. Кременец. обласного гуманітарно-педагогічного ін-ту ім. Т. Шевченка. Сер. : Педагогіка. – 2013. – Вип. 2. – С. 85–91.
53. Лисенко Н. В. Еколого-валеологічна специфіка готовності шестирічок до шкільного навчання: регіональний вимір / Неллі Василівна Лисенко // Гірська школа українських Карпат : наук.-метод. журнал. – 2009. – № 4–5. – С. 60–65.
54. Лисенко Н. В. Мистецтво інноваційної діяльності сучасного педагога дошкільного навчального закладу в Україні / Неллі Василівна Лисенко // Наук. вісн. Чернівецьк. ун-ту. Педагогіка та психологія, 2011. – Вип. 568. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т. – С. 75–84.
55. Лисенко Н. В. Нові підходи до організаційно-методичного забезпечення педагогічного процесу в дошкільному навчальному закладі у руслі європейських освітніх інновацій / Неллі Василівна Лисенко // Вісник Прикарпат. ун-ту. Педагогіка, 2008. – Вип. XXIV. – Івано-Франківськ : Плай. – С. 177–185.

56. Лохвицька Л. В. Сходінками пізнання навколишнього світу / Любов Василівна Лохвицька // Школа першого ступеня: теорія і практика : зб. наук. пр. Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. – ПереяславХмельницький, 2002. – Вип. 2. – С. 91–104.

57. Луговий В. І. Тенденції розвитку педагогічної освіти в Україні (теоретико-методологічний аспект) : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Володимир Ілларіонович Луговий. – К., 1995. – 429 с.

58. Мартиненко С. М. Система підготовки вчителя початкових класів до діагностичної діяльності : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Світлана Миколаївна Мартиненко; Ін-т педагогіки АПН України. – К., 2009. – 47 с.

59. Мачуський В. В. Педагогічне управління професійним самовизначенням вихованців позашкільних закладів у сфері технічної діяльності / Валерій Віталійович Мачуський // Професійна орієнтація: теорія і практика : наук.-метод. посіб. для пед. прац. / за ред. О. В. Мельника. – ІваноФранківськ : Тіповіт, 2011. – Вип. 2. – С. 116–125.

60. Машовець М. А. Учить дитину любити маму / Марина Анатоліївна Машовець // Дошкільне виховання. – 2003. – № 5. – С. 28–29.

61. Миропольська Н. Є. Художня культура світу. Арабо-мусульманський культурний регіон; Африканський культурний регіон; Індійський культурний регіон; Далекосхідний культурний регіон; Латиноамериканський культурний регіон; Північноамериканський культурний регіон / Наталія Євгенівна Миропольська, Елла Вікторівна Белкіна, Людмила Михайлівна Масол. – К. : Вища шк., 2003. – 191 с.

62. Науменко Р. А. Моніторинг виявлення та розвитку інтелектуально та творчо обдарованої молоді у позашкільних закладах / Раїса Андріївна Науменко // Обдарована дитина. – 2010. – № 4. – С. 57–63.

63. Національна доктрина розвитку освіти [Електронний ресурс] : редакція зі змінами, схваленими Указом Президента України 347/ 2002 від 17

квітня 2002 р. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>.

– Назва з екрана.

64. Підласий І. П. Практична педагогіка, або Три технології : інтеракт. підруч. для педагогів ринкової системи освіти / Іван Павлович Підласий. – К. : Слово, 2004. – 616 с.

65. Пометун О. І. Уроки для сталого розвитку : навч. посіб. для вчителя з навч. курсу за вибором для уч. 8-го класу загальноосвітніх шкіл / Олена Іванівна Пометун, Людмила Миколаївна Пилипчатіна, Ігор Михайлович Сущенко. – Дніпропетровськ : ЛПРА, 2013. – 100 с.

66. Портницька Н. Ф. Від наслідування до творчості / Наталія Федорівна Портницька // Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / за ред. В. О. Моляко, О. Л. Музики. – Житомир : Рута, 2006. – С. 54–75.

67. Пустовіт Г. П. Інтерактивні методи навчання і виховання у позашкільному навчальному закладі / Григорій Петрович Пустовіт // Обдарована дитина. – 2010. – № 7. – С. 43–53.

68. Черепковська Н. І. Виявлення та стимуляція розвитку творчого потенціалу дітей. Обдарована дитина. 2006. №1. С. 18-21.

69. Семиченко В. А. Психологія педагогічної діяльності : навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закл. / Валентина Анатоліївна Семиченко. – К. : Вища шк., 2004. – 336 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Анкета

"Ставлення до читання"

- Питання 1. "Чи любиш ти читати?"
- Запитання 2. "Як часто ти читаєш?"
- Запитання 3. "Які книги ти любиш читати?"
- Питання 4. "Чи перечитуєш ти свої улюблені книги?"
- Питання 5. "Чи ти відвідуєш інші бібліотеки?"
- Питання 6. "Чи є в тебе вдома книги і скільки?"
- Питання 7. Що тобі хотілося б отримати в подарунок?
- Питання 8. "Чи маєш улюблений літературний герой?"
- Питання 9. "Чи радять тобі батьки, що читати?"

Додаток Б

Таблиця 1

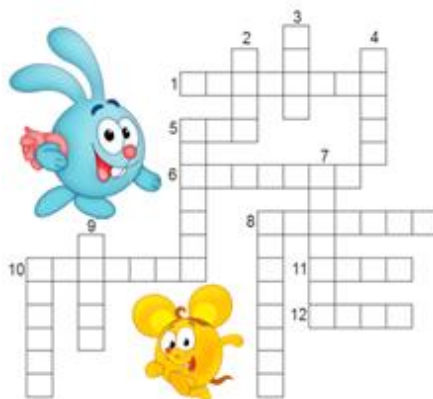
План заходів, спрямованих на розвиток читацького інтересу, на базі «Харківський ліцей №151 Харківської міської ради».

у 2024-2025 навчальному році

Найменування заходу	Місяць проведення	Завдання	Підсумки
Оформлення куточків читання у ліцеї	Вересень	Привернути увагу учнів до періодичного друку наукового стилю.	За даними формулярів бібліотеки, учні більше стали брати журнали «Геоленья», «Навколо світу2, енциклопедії «Все про все»
Виставка малюнків «Казки»	Жовтень	Розвиток уяви, визначення кількості дітей, котрі читають казки.	Розвиток творчих здібностей.
Виставка «Сімейна бібліотека»	Листопад	Залучення батьків до активного включення до процесу сімейного читання. Розповідь про книги, прочитані всією сім'єю.	Обмін думками про улюблені сімейні книги.
Проведення класної години «Найкраща система інформації» Виставка малюнків «Ілюстрація до улюбленої книжки»	Грудень	Поділитися інформацією про свою улюблену книгу та створити рекламу книжці. Усі малюнки беруть участь у виставці.	Спостереження по відношенню до книги. Розвиток творчих здібностей.
Проведення класної години «Дивись і слухай» Проведення класної години «сімейна книжка»	Січень	Розповідь про улюблені книги.	Обмін інформацією, розширення кругозору.
Театральна постановка (цього навчального року) «Казки народів світу» Проведення батьківських зборів	Лютий	Засобами театрального мистецтва розвивати творчі здібності та інтерес до книги. Знайомство батьків із результатами розвитку читацьких умінь учнів класу.	Виступ на традиційному шкільному театральному фестивалі. Нагородження кожного класу грамотами. Взаємодія з батьками у розвитку читацьких інтересів дітей.
Проведення повторного анкетування	Лютий	Порівняти результати з проведеним раніше анкетуванням.	Доказ гіпотези.
Протягом усього навчального проходить конкурс «Найбільше читаючий учень»	Вересень-квітень	Стимулювати учнів до активного читання.	Підвищення рівня читальності. Нагородження грамотами.
Протягом усього року проходить конкурс «Найбільше читаючий клас»	Вересень-квітень	Стимулювати учнів до активного читання, сприяти згуртуванню класного колективу.	Підвищення рівня читальності. Нагородження грамотами.

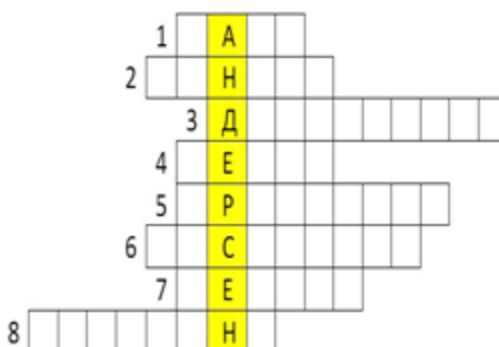
Додаток В

Виставка кросвордів «Літературний бум»



По вертикалі: 2. Один із наречених Дюймовочки? 3. Чим пригощала Лисиця Журавля? 4. Папа Буратіно? 5. Хто наречений мухи Цокотухи? 7. Продавець лікувальних п'явок? 8. Італійський Буратіно? 9. З якого металу було зроблено андерсенівський солдат? 10. Крокодільчик з казки До. Чуковського «Мойдодир2»?

По горизонталі: 1. Що заважало спати принцесі? 5. Хто з'їв людожера? 6. Хто говорив?: Сісти б на пеньок З'їсти б пиріжок. 8. Що несла Червона Шапочка бабусі? 10. Як називається російська народна казка, головний герой якої – хлібобулочний виріб? 11. Хто говорив?: Не сідай на пеньок Не їж пиріжок. 12. Курочка ...



Відповіді: По горизонталі: 1. Горошина 5. Кіт 6. Ведмідь. 8. Пиріжок. 10. Колобок 11. Маша 12. Ряба. По вертикалі: 2. Крот 3. Каша 4. Карло 5. Комарик 7. Дуремар 8. Піноккіо 9. Олово 10. Кокоша

Фото з театральних вистав за твором «Маленький принц»



Розробка класної години

Тема: «Найкраща система інформації».

Ми живемо у вік знань. Можна сказати, що оточує нас океан інформації. Політика, наука, фінанси, бізнес, техніка, будівництво, сільське господарство – жодна галузь життя не може існувати без інформації. Інформацію шукають, знаходять, зберігають, захищають, передають, копіюють, знищують. Щоб не потонути в цьому океані знань, вчені всього світу шукають універсальну форму для зберігання та пошуку інформації. Комп'ютерні спеціалісти постійно проводять конференції з цієї проблеми. На одній із таких конференцій виступив знаменитий письменник-фантаст Айзек Азімов. Він заявив, що знайшов найкращу, просто ідеальну систему інформації. Ось як він описав її властивості:

Перше: доступність - користуватися нею може кожна, навіть невідготувлена людина;

Друге: портативність - для її використання не потрібні ніякі портативні пристрої;

Третє: надійність - інформація зберігається в ній постійно і не зникає через всілякі поломки.

Слухачі губилися у здогадах: що це могло бути? І тут письменник, витримавши ефектну паузу, сказав: «Сподіваюся, ви знаєте, що йдеться про...» Як ви вважаєте, що мав на увазі Айзек Азімов?

Так, мова йшла про найпростішу книгу! На сьогоднішній момент це найдоступніше, найпростіше і надійне джерело інформації. А чому він так думає? А навіщо нам треба читати? А що ми можемо читати? (жанри)

Продовження додатка 6

Книжка - це ще й дуже давнє джерело інформації. Йому близько 2,5 тис. років. На початку минулого століття почали з'являтися нові джерела інформації-кіно, радіо, телебачення. І люди стали менше читати. Тут і

з'явилися пророцтва про те, що книга стає пережитком минулого і ось-ось помре. З появою Інтернету любителів книжок поменшало, здається, ще трохи - і книгу остаточно поховують. Як ви думаєте – «Чи стане книга пережитком минулого?» Чи зникне розвиватиметься.

Пропоную вам невелику вікторину, яка покаже, як добре ви знайомі з книгою.

Замість питань я читатиму пропозиції та підказки. Ви повинні вгадати, про що я говорю.

1. Так називається назва книги, а також сторінка, на якій надруковано назву, ім'я автора, рік і місце видання. (Титульний лист)
2. Точне відтворення книги, виданої багато років тому. (факсиміле)
3. Кількість примірників книги, випущена видавництвом. (Тираж)
4. Подвійні аркуші щільного паперу, розташовані між обкладинкою та титульною сторінкою. (Форзац)
5. Матеріал, який вигадали для книжок араби. Без цього матеріалу книжки б і далі друкували на папірусі та пергаменті. (Папір)
6. Край книжкового блоку, місце, де скріплено всі елементи книги: листи, марля та ін. (Корешок)
7. Співробітник, який виправляє всі помилки та друкарські помилки в книзі. (Коректор)
8. Паперова додаткова обгортка поверх палітурки, яка прикрашає книгу і захищає її від забруднення. (Суперобкладинка)
9. Картонна коробка призначена для захисту цінних видань. (Футляр)
10. Людина, яка колекціонує старі книги. (Букініст)
11. Однією з перших слов'янських рукописних книг було "Остромирове Євангеліє". В якому столітті воно з'явилося? (XI)
12. У XV ст. У Європі з'явилася перша друквана книга. Хто був її творцем? (Іоганн Гуттенберг)
13. У 1564 р. Іван Федоров видав першу друквану книгу. Як вона називалася? (Апостол)

14. Перші друковані книги коштували дорого, тиражі були невеликими – 2-5 тис. екземплярів. Але техніка розвивалася, і тиражі зростали. І раптом у 1814 р. За день продали 10 тис. екземплярів однієї книги – це була поема Байрона «Корсар»! Як зараз називають книги, які продаються краще за інших? (Бестселер)

Які ви молодці, багато знаєте. Хто довідався для себе щось нове, а що? Сьогодні ми торкнулися лише маленької частини великого дивовижного світу книг. Поділіться будь ласка інформацією про цікаву на вашу думку книгу. Наступного разу, коли ми з вами зустрінемося я надам вам час для презентації вашої книги, згодні? До побачення.

Розробка класної години Тема: «Дивися і слухай»

Люди перестають мислити, коли перестають читати.....

Минулого разу ми говорили з вами про книгу, її статус. Зникне чи ні. І зупинилися на найцікавішому. Я впевнена, що у вас є якісь стійкі інтереси: одні люблять фантастику, інші захоплюються детективами, треті віддають перевагу казкам, а четвертим подавай класику. Є ще любителі поезії, сатири, філософської літератури.

Давайте послухаємо якісь цікаві книги ви вже прочитали.

Йде презентація книг.

Дякую за ваші виступи. Скажіть, а хто для вас є прикладом у читанні, адже, напевно, це батьки, які з самого раннього дитинства читали вам книжки малюка? А ви пам'ятаєте, скільки книг вам прочитали батьки? Розкажіть на наступній нашій зустрічі, як читають у вашій родині або що читають?

Розробка класної години 3 Тема: «Сімейні читання».

На нашій минулій зустрічі ми познайомилися з вашими прочитаними книгами, які вам дуже сподобалися або навіть змінили ваше життя на краще. Книга може зіграти ключову роль у житті людини, розкажіть як у вашій сім'ї читають може лежачи в ліжку перед сном, або вечірню газету після вечері, а може всі сім'єю навчайте новий віршик з книжки малечі?

Презентація сімейного читання.

Хлопці є дуже цікавими правилами поводження з книгою, ви напевно їх знаєте? Розкажіть. Молодці. У мене для вас є невелика пам'ятка для читання, я сподіваюся, вона вам знадобиться.

Пам'ятка №1. Правила читання учнів.

Якщо хочеш навчитися читати добре, намагайся читати щонайменше 10-15 хвилин на день.

Намагайся не читати лежачи, вибери зручну позу для читання.

Під час читання прибери відволікаючі предмети, вимкни телевізор. Якщо ти цього не зробиш, твоя праця марна.

Читай вголос і не поспішай. Якщо звертатимеш увагу на час, незабаром забудеш сенс тексту, що читається.

Якщо тебе книга захопила і хочеться почитати довше, зроби невелику перерву, використовуй її для фізкультурної паузи.

Звертай увагу на вчинки героїв, аналізуй їх вчинки, роби собі висновки.

Вчися у героїв прочитаних книг хорошим манерам та гарним вчинкам.

Якщо ти вирішив перервати читання до наступного разу, поклади в книгу закладку. Ця книга, можливо, буде цікавою не тільки тобі, а й іншим людям. Вони повинні взяти її чистою та охайною.

Ділися з друзями інформацією про цікаву та захоплюючу книгу.

Якщо тобі зустрілися цікаві фрази в книзі, не полінуйся виписати їх в окремий зошит. Можливо, колись ти повернешся до цих слів, виконуючи завдання вчителя.

Пам'ятка №2. Як готувати домашнє завдання читання.

Уважно прочитай назву твору, який тобі потрібно прочитати.

Подивися хто автор твору.

Уважно прочитай весь текст.

Відзнач олівцем ті слова, сенс яких тобі не зрозумілий.

Знайди пояснення незрозумілих слів у словнику або спитай у дорослих.

Подумай над тим, якою є основна думка даного тексту.

Уважно прочитай питання наприкінці тексту та постарайся на них відповісти за допомогою тексту.

Склади план переказу тексту.

Підготуй переказ тексту вголос (від іншої особи).

Не дивлячись у текст, згадай дійових осіб тексту та головного героя.

Дай їм характеристику, зважай і на власну думку.

Розробка батьківських зборів

Тема: Інтерес до читання чи читацький інтерес

«Все, чого я досяг у житті, стало можливим завдяки книзі».

Річард Бах

Завдання зборів:

Ознайомити батьків із результатами розвитку читацьких умінь учнів класу. Дані бібліотеки

Розвивати у батьків інтерес до формування в дітей віком читацького інтересу.

Форма проведення: Круглий стіл.

Запитання для обговорення:

- Значення книги у житті молодшого школяра.
- Як розвивати читацький інтерес дитини.

Підготовча робота до зборів:

Аналіз читацьких інтересів учнів.

Оформлення виставки книг, що найбільш читаються дітьми.

Запитання для обговорення

- Чи всі книги зі списку вам знайомі?
- Які б ви хотіли прочитати самі?
- Де дитина братиме книги для читання?
- Чи хотіли б ви додати або прибрати деякі книги з списку і чому?

Знайомство батьків із сайтом ліцею та розділом «Бібліотека» даними.

Скарбничка батьківського досвіду.

Обмін думками батьків щодо розвитку читацького інтересу та читацьких умінь у сім'ї.

Здрастуйте шановні батьки, ви вже познайомилися з виставкою яка оформлена в бібліотеці давайте поговоримо про читання та читацький інтерес.

Подивіться, у вас у кожного є пам'ятка розвитку читацького інтересу чи згодні ви з цим?

Робота з пам'ятками, їх обговорення та аналіз.

Я вже познайомила вас з результатами анкетування дітей щодо їхнього читання, будь ласка, дайте відповідь на запитання анкети і ви.

Дякую.

На сайті нашого ліцею представлений список рекомендованої літератури, скажіть усі книги вам відомі чи ні? Що ви читали? Які книги ви хотіли б прочитати? Чи хотіли б ви додати або прибрати зі списку деякі книги і чому?

Ознайомлення з бібліотеками міста.

Підбиття підсумків батьківських зборів.

Скажіть, чи була вам корисна сьогоднішня інформація?

Яку допомогу вам необхідно надати на цю тему?

Дякую за плідну роботу.

Методичні рекомендації для батьків щодо розвитку читацьких інтересів молодших школярів

1. Створюйте особливу обстановку для читання.
2. Хвалите та заохочуйте дитину, навіть якщо вона сьогодні прочитала всього на 2 сторінки більше, ніж учора.
3. Зробіть успішність дитини наочною: вивісіть на стіні "Екран прочитаних книг" (можна робити як вдома, так і вчителю у класі).
4. Вибирайте для читання літературу, адекватну віковим потребам дитини.
5. Пробуджуйте інтерес підлітка до читання через кінематограф, та обговорення навколо порівняння книги та фільму.
6. Практикуйте одночасне читання дорослим і дитиною однієї книги. Напевно, немає нічого цікавішого, ніж обмінюватися враженнями про прочитане, сперечатися, погоджуватися і не погоджуватися один з одним.
7. Організуйте екскурсію до районної дитячої бібліотеки.
8. Не забувайте і про авторів книг, про ілюстраторів. Звертайте увагу на автора, розповідайте дитині про дитячих письменників.
9. Інсценуйте разом із дитиною художній твір.
10. Не привертайте увагу дитини до помилок у читанні, постарайтеся їх поправляти непомітним чином, а якщо можна обійтися без цього, то і зовсім не поправляйте.
11. Візьміть цікаву книгу і прочитайте вголос трохи, зацікавте дитину - і зупиніться.
12. Найчастіше захоплюйтесь прочитаним

Методичні рекомендації для дітей щодо розвитку читацьких інтересів

1. Намагайся приділяти читання щонайменше 10-15 хвилин на день.
2. Намагайся не читати лежачи, вибери зручну позу для читання. На час читання прибери відволікаючі предмети, вимкни телевізор. Якщо ти цього не зробиш, твоя праця буде марною.
3. Читай вголос і не поспішай. Якщо звертатимеш увагу на час, незабаром забудеш сенс тексту, що читається.
4. Якщо тебе книга захопила і хочеться почитати довше, зроби перерву, використовуй її для фізкультурної паузи.
5. Звертай увагу на вчинки їхніх героїв, аналізуй вчинки, роби собі висновки.
6. Вчися у героїв прочитаних книг хорошим манерам та гарним вчинкам.
7. Якщо ти вирішив перервати читання до наступного разу, поклади в книгу закладку. Ця книга, можливо, буде цікавою не тільки тобі, а й іншим людям. Вони повинні взяти її в руки чистою та охайною.
8. Ділися з друзями інформацією про цікаву та захоплюючу книгу.
9. Якщо тобі зустрілися цікаві фрази в книзі, не полінуйся їх виписати в окремий зошит. Можливо, колись ти повернешся до цих слів, виконуючи завдання вчителя.